

VALSTIEČIŲ LAIKRAŠTIS

1940 m. spalio mėn. 22. d.

Nr. 17

VYR. REDAKTORIUS
M. MEŠKAUSKIENĖ

LIETUVOS KOMUNISTŲ PARTIJOS (bolševikų) CENTRO KOMITETO ORGANAS

Supraskime ir tinkamai pasitikime DIDŽIAJĄ SUKAKTĮ

Artėja 23-ji Didžiosios Socialistinės Spalio revoliucijos sukaktis. Jau dvidešimt treti metai Tarybų Sąjungos darbo žmonės džiaugsmingai mini savo didžiojo išlaisvinimo šventę.

Rusijos herojiškoji liaudis, carų šimtmečiais slėgiama, buržuazijos išnaudojama ir kruvinojo imperialistinio karo nukamuota, per trumpą laiką sutriuškino laukinį carizmą jungą. Rusijos proletariatas, vadovaujamas kovose užsigrūdinusių komunistų bolševikų partijos ir jos didžiojo vado Lenino, sąjungoje su neturtingaisiais valstiečiais 1917 metais sutriuškino buržuazijos viešpatavimą, sukūrė Tarybų valdžią ir ėmėsi statyti socializmą. Tai buvo didžiausios neaprepiamos reikšmės įvykiai, kuriuos Leninas taip apibūdina: „Rusijai teko ypatingai tiksliai stebėti ir skausmingai pergyventi staigų staigiausius nuo imperializmo į komunistinę revoliuciją sukančios istorijos lūžius. Mes per keletą dienų sutriuškino me vieną seniausią, galingiausią, barbariškiausią ir žvėriškiausią monarchiją. Mes per keletą mėnesių perėjome eilę taikstymosi su buržuazija, smulkiai buržuazinių iliuzijų išgyvenimo etapų, kam kitos šalys praleisdavo dešimtmečius. Mes, nuvertę buržuaziją, per keletą savaičių pilietiniame kare nugalėjome jos atvirą pasipriešinimą. Mes pergalę nešančia iškilminga bolševizmo eiseną nuo galo ligi galo perėjome milžinišką šalį. Mes pakėlėme laisvei ir savarankiam gyvenimui pačius žemiausius carizmo ir buržuazijos prislėgtus darbo masių sluoksnius. Mes įsteigėme ir sustiprinome Tarybų respubliką, naują valstybės tipą, neišmatuojamai aukštesnį ir demokratiškesnį, negu buržuaziniai parlamentarinės respublikos. Mes sukūrėme proletariato diktatūrą, paremtą neturtingiausiųjų valstiečių, ir pradėjome plataus masto socialistinių pertvarkymų sistemą. Mes sužadinome tikėjimą savo jėgomis ir milijonų milijonuose visų šalių darbininkų uždegėme entuziazmo ugnį. Mes visur metėme tarptautinės darbininkų revoliucijos šūkį. Mes išsukėme visų šalių imperialistinius plėšrūnus“ (Leninas, XXII t. 375—6 pusl.).

Spalio revoliucijos karžygiškoji kova ir jos didieji laimėjimai buvo surišti su negirdėtais sunkumais ir milžiniškomis aukomis. Imperialistinio ir pilietinio karų nualintas kraštas, tarptautinio kapitalo blokada, skurdas, badas, epidemijos, pašėlęs dvarininkų, vidaus ir užsienio buržuazijos pasipriešinimas, sabotazas ir spekuliacija — visa tatau pareikalavo nepaprasto jėgų įtempimo, atkaklios kovos ir

genialaus vadovavimo. Ir jei Rusijos darbo žmonės iš šių sunkumų išėjo laimėtojai, tai tik todėl, kad jie turėjo kovingą ir organizuotą darbininkų klasę, kuriai vadovavo prityrusi ir užsigrūdinusi Lenino — Stalino bolševikų partija.

Tik dėka Spalio revoliucijos didžiųjų aukų ir pasiryžimo šiandien mes turime taiką ir ramų gyvenimą, mums negresia bado ir skurdo smėkla, tik dėka didžiųjų Spalio revoliucijos laimėjimų šiandien mes esame laisvi ir galime kurti naują socialistinį gyvenimą. Tada turime suprasti, giliai įsisąmoninti ir tinkamai įvertinti. Jei mūsų išsilaisvinimas praėjo be vieno kraujo lašo, be aukų, be epidemijų, bado ir kitų didelių sukrėtimų, tai tik todėl, kad Rusijos darbo liaudis savo krauju atpirko didįjį Tarybų Sąjungos tautų išsilaisvinimą, sukurė tokią jėgą, kaip Raudonoji Armija, tik todėl, kad visai didžiai Sąjungai vadovauja darbo žmonių išsilaisvintojas ir globėjas didysis Stalinas.

Tatai mes turime suprasti ir darbais įvertinti. Šiandien, kada mūsų žemė apvalyta nuo išnaudojimo, nuo baudžiavos liekanų, kada kiekvienas darbo valstietis yra savo krašto šeimininkas, kada Tarybų valdžia ir komunistų partija rodo tikrai nuosirdų rūpinimąsi darbo valstiečių reikalais, kiekvieno pareiga rodyti tokį pat nuosirdumą darbe.

Pavyzdinčiai atlikti visus laukų darbus, sudrausti kiekvieną kenkimą bei apsilėidimą, padėti silpnesniems organizuojant talkas, jungtis į kaimų, valsčių ir apskričių socialistines lenktynes, lenktyniaujant steigti kaimuose bibliotekas, klubus, skaityklas-seklyčias ir lavinimosi ratelius.

Ukmergės ir Utenos apskričių darbo valstiečių gražų lenktyniavimą pavyzdį jau pagavo ir kitų apskričių valstiečiai. Bet to dar nepakanka. Didžiosios Spalio revoliucijos sukakties proga socialistinės lenktynės mūsų kaime turi pasidaryti platus masinis judėjimas, apimamas kuo plačiausias darbo valstiečių mases. Visos kaimo organizacijos, pirmoje eilėje komunistų partija ir komjaunimas, turi tuo susirūpinti. Jos pirmosios turi parodyti iniciatyvą, pritraukti vietos valstiečių ir darbininkų komitetus, pritraukti kuo daugiausia valstiečių — vyrų ir moterų, senų ir jaunų.

Tad pasimokykime iš didžiosios Spalio revoliucijos kovų ir kiekviename darbe parodykime pasiaukojimą ir ryžtingumą, parodykime, kad mokame suprasti jos didžiąją prasmę, mokame ją darbais įvertinti, parodykime, kad mes esame jos verti.

Lietuvos TSR mokslas nemokamas

Tarybų Sąjungos vyriausybė nusprendė netaikyti Lietuvos Tarybų Socialistinėje Respublikoje savo nutarimo apie įvedimą mokesčio už mokslą aukštesnėse viduriniųjų mo-

kyklų klasėse ir aukštojo mokslo įstaigose, nustatydamas, kad mokesčiai už mokslą būtų įvestas tik vaikams tų piliečių, kurie gyvena ne iš darbo pajamų.

TSRS vyriausybė suteikia paramą grūdais

KAUNAS, X. 18. ELTA. Lietuvos TSR Liaudies Komisarų Taryba kreipėsi į TSRS Liaudies Komisarų Tarybą su prašymu suteikti paramą grūdais Lietuvos TSR Res-

publikai. TSRS Liaudies Komisarų Taryba tą prašymą patenkino ir jau šiomis dienomis pradėjo pristatinti Lietuvon didelius kiekius kviečių, rugių ir kt.

numeris 25174). Trečiadienį išvyks į darbą pirmosios brigados.

Pastebima, kad atvykusiems darbininkams reikės duoti ūkiškas maistas, patalpa pernaktuoti ir atlyginimas nuo 160 iki 175 lt už vieno hektaro cukrinių runkelių nukasimą ir nuvalymą ir 25 centus už vieno maišo bulvių prikasimą. Cukrinių runkelių augintojai, kurie dabar neturi pinigų, galės prašyti Lietuvos Cukraus Bendrovės avansų darbininkams apmokėti.

Darbininkams, kurie iš miestų važiuos į darbus, bus apmokamos kelionės išlaidos. Registruotis vietinėse darbo biržose.

M. MICKIS

Žemės ūkio Liaudies Komisaras

A. KNYVA,

Darbo Liaudies Komisarų pav.

Organizuojamos brigados cukriniams runkeliams ir bulvėms nukasti

Žemės ūkio ir Darbo liaudies komisarų nurodymas miesto darbininkams ir bedarbiams

Cukriniams runkeliams ir bulvėms nukasti organizuojamos miesto darbininkų ir bedarbių brigados. Valstiečiai, kuriems darbininkų trūksta, iki pirmadienio 12 val. turi pranešti vietos agronomams, kiek

jiems darbininkų trūksta ir kuriam laikui jie reikalingi. Agronomai, žinias surinkę, į kurią stotį ir kiek darbininkų siųsti, antradienį telefonu privalo pranešti Žemės ūkio Liaudies Komisarui. (telefono

Teisingumo Liaudies Komisarų bendraraštis Nr. 219

Visiems LTSR teismams

Sėkmingesnei kovai su šiuo metu aštriomis formomis pasireiškiančia spekuliacija LTSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumas 1940 m. spalio 10 d. yra priėmęs veikiančiojo Baudž. Stat. 242 str. papildymą ketvirtąja dalimi tokio turinio:

„Asmenys, kurie nusikalto spekuliacija produktais ir prekėmis (slapta prekyba, nustatytų kainų pakėlimas, viršnorminių atsargų sudarinėjimas, prekių slėpimas nuo pardavimo) — baudžiami:

1) kalėjimu nuo 5 iki 10 metų.
Spekuliacijos objektai konfiskuojami.

Be to, kiekvienu atskiru atveju teismo sprendimu gali būti pritaikytas pilnas arba dalinis spekuliacija užsiimančio asmens turto konfiskavimas“.

Šis papildymas veikia nuo 1940 m. spalio 10 dienos.

Kad teismai šį labai svarbų įsaką tiksliau, vienodžiau ir greičiau vykdytų, jų dėmesys atkreipiamas į šias aplinkybes.

1) Veikiančiojo Baudž. Stat. 242 str. 1, 2 ir 3 dalys numato tik vieną spekuliacijos formą — pernelyg didelį kainų pakėlimą, ir tai labai siauru mastu, būtent: jei taip darė prekijas ar vertėiva, parduodami maisto dalykus ar kitus būtinus reikalo dalykus ir tik susikalbėję su kitais tų pat dalykų prekijais ar vertėivomis arba pasinaudodami nenormaliai didelių tų dalykų pareikalavimu arba abiejų šių aplinkybių sutapimu atveju. Tuo tarpu įsaką paskelbtoji to pat straipsnio 4 dalis numato šias naujas aplinkybes: a) baudimą už spekuliaciją ne vien prekijų bei vertėivų, bet ir kiekvieno kito spekuliacija užsiimančio asmens, tiek privataus verslininko, tiek prekybos įstaigos tarnautojo ar vedėjo, tiek ir šiaip asmens; b) baudimą už bet kurią spekuliacijos rūšį ir kaip pavyzdį išskaičiuoją svarbesnias spekuliacijos formas; c) baudimą ne vien už spekuliaciją maisto dalykais ir kitais būtinu reikalo dalykais, bet ir kiekvienu kitu produktu ar preke; d) konfiskavimą spekuliacijos objektų; e) teismo teisę kiekvienu spekuliacijos atveju pritaikyti pilną ar dalinį spekuliacija užsiimančio asmens turto konfiskavimą.

2) Išryškinant įsako nurodytas atskiras spekuliacijos formas, teismų darbuotojų žiniai duodama šių paaiškinimų.

a) Kaip SLAPTOS PREKYBOS pavyzdys gali būti versliška prekyba be reikiamo patento ar leidimo, taip pat ir prekyba legalioje prekybos įmonėje, bet spekuliaciniais sumetimais slapta prekių pardavinėjimas ir pan. Tačiau negali būti laikoma spekuliacija darbo valstiečių ir valstybinių ūkių prekyba savo gamybos žemės ūkio produktais, amatininkų ir smulkiųjų namų pramonės įmonių savininkų prekyba savo darbo gaminiiais, jei tik laikomasi nustatytų kainų. Taip pat negali būti baudžiami kaip už spekuliaciją aplamai darbo žmonės, be pasipelnymo tikslo parduodą nuosavus vartojimo ar naudojimo daiktus.

b) NUSTATYTŲ KAINŲ PAKĖLIMU reikia laikyti reikalavimą iš pirkėjo už prekes kainų, aukštesnį už atitinkamą Prekybos liaudies komisarijato ar kitų liaudies komisarijatų organų nustatytą, o jų nesant nustatytą aukštesnį už normalias rinkos kainas.

c) VIRŠNORMINĖS ATSARGOS laikytinos tokios produktų ar prekių atsargos, kurios viršija normalias gero šeimininko sudaromas savo ir savo šeimos reikalus atsargas.

d) PREKIŲ SLĖPIMO NUO PARDAVIMO ryškus pavyzdys yra tada, kai prekyba besiverčia asmenys ar įstaigos, turėdami pirkėjų reikalaujamų prekių, pasipelnymo tikslu jas nuo pirkėjų slepia ar parduoda ne visiems pirkėjams, bet tik kai kuriems jų.

Tačiau teismo darbuotojams tenka atminti, kad įsake išskaičiuotosios ir čia pavyzdžiais pailiustruotos spekuliacijos formos yra tik pavyzdinės, — ir kad gyvenime reikia kovoti su visais, ypač verslinio pobūdžio ir platesnio masto spekuliacijos pasireiškimais.

3) Esant pagrindo, prekybos įmonių tarnautojai bei vedėjai baustini ir už netiesioginę spekuliaciją, kaip spekuliantų bendrininkai bei padėjėjai.

4) Spekuliacijos bylos turi būti išsprendžiamos ne vėliau kaip per 12 dienų jas gavus.

5) Tose bylose reikia išaiškinti visas aplinkybes, tiek teisiškai apkalbinančias, tiek ir jį pateisinančias, taip pat ištirti spekuliantų veikimo būdus, jų ryšius su prekybos ir kooperacijos darbuotojais ir pan. Charakteringesni atvejai aprašytini spaudoje ir praneštini atitinkamiems administracijos organams.

6) Piktieji spekuliantams reikia taikyti griežtas kardomasias priemones.

7) Apie teismo darbą kovoje su spekuliacija prašoma kas mėnesį informuoti Teisingumo liaudies komisarijatą, plačiau apibūdinant charakteringesnes bylas.

8) Teismo darbuotojams pavedama kovos su spekuliacija reikalą populiarizuoti darbo žmonių masėse, darant pranešimus įmonėse, įstaigose ir valstiečių tarpe.

Šį bendraraštį ir aplamai kovos su spekuliacija reikalą prašoma apsvaistyti teisėjų ir kitų teismo darbuotojų susirinkimuose.

Tikimasi, kad teismai bei pavieniai jų darbuotojai savo pareigą kovoje su spekuliacija atliks kuo rūpestingiausiai ir tiksliausiai.

Teisingumo Liaudies Komisaras

P. PAKARKLIS,

Kaunas, 1940 m. spalio mėn. 14 d.

Pradėjo posėdžiauti LTSR Aukščiausiasis teismas

Lietuvos TSR Aukščiausiasis teismas pradėjo veikti nuo spalio 1 dienos. Per dvi savaites buvo atlikti teismo organizaciniai darbai ir pirmos bylos iš Vyriausiojo tribunolo ir Apeliacinių rūmų, nes tuodu teismai yra likviduoti. Spalio 17 d.

buvo pirmasis Aukščiausiojo teismo posėdis. Teismo posėdžiui pirmininkavo Aukščiausiojo teismo teisėjas drg. E. Medžys, nariais buvo Aukščiausiojo teismo teisėjai drg. E. Meškauskas ir drg. J. Žeruolis, sekretoriavo drg. E. Stankevičiūtė,

PLANAS

paruošti ir įvykdyti Didžiosios Spalio Socialistinės Revoliucijos XXIII metinių sukaktuvių minėjimą Lietuvos T. S. Respublikos miestuose, apskrityse, valsčiuose ir kaimuose

Pirmą kartą savo istorijoje Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos darbo žmonės laisvai minės sykiu su daugiataute Tarybų Sąjungos liaudimi, viso pasaulio darbininkų ir darbo žmonių revoliucinę šventę — Didžiosios Spalio Socialistinės Revoliucijos XXIII metines sukaktuves.

Vadovaujami komunistų (bolševikų) partijos, netarpiškai padedami didžiosios Tarybų Sąjungos darbininkų klasės ir darbo žmonių, Lietuvos darbo žmonės nuvertė užraptoriską tautininkų diktatūrą — ištikimą reakcinę buržuazijos agentūrą — ir įvedė Tarybų valdžią.

Nebėra tų, kurie, kaip siurbėlės, čiulpė darbininkų ir valstiečių kraują, kurie plėšė žmones ir kišo geriausius Lietuvos liaudies sūnus ir dukteris į kalėjimus ir koncentracijos stovyklas. Sunaikinta ir likviduota stambioji buržuazija miestuose. Sunaikinti ir likviduoti dvarininkai — baudžiauninkų laikytojai kaimuose. Nacionalizuota stambioji pramonė ir bankai, dvarininkų žemė perduota tiems, kurie ją visą laiką laistė savo krauju ir prakaitu — valstiečiams.

Per palyginti trumpą laiką tarpą, praėjusį nuo tos dienos, kada mūsų respublikos teritorijoje buvo įvesta Tarybinė valdžia visi Lietuvos TSR darbo žmonės įsitikino, kaip labai komunistų partija ir Tarybinė Vyriausybė rūpinasi kiekvieno darbo žmogumi. Žymiai padidėjo darbininkų, tarnautojų ir darbo inteligentų uždarbis iš darbininkų ir darbo valstiečių tarpo daug žmonių iškelta į vadovaujamąsias valstybinio ir ekonominio darbo vietas. Dešimtys tūkstančių bedarbių gavo darbo, ir imamas visų priemonių nedarbui galutinai likviduoti.

Tarybų valdžia atskleidė Lietuvos darbo žmonėms duris į mokslą, kultūrą, meną. Plečiamas vaikams skiriamų mokyklų tinklas, suorganizuotas suaugusiųjų švietimas, atidaromi klubai ir skaityklos, iš pagrindų pertvarkomos sveikatos apsaugos organų darbas.

Stalininė Tarybų Sąjungos užsienio politika apsaugojo mūsų krašto tautas ir išgelbėjo jas nuo antrojo imperialistinio karo košmarų ir siaubų. Kiekvienas Lietuvos darbo žmogus visiškai suvokia, jog jei čia nebūtų Tarybinės valdžios, tai Lietuvos liaudis būtų savo pikčiausių priešių — smetoninių valdytojų — buvusi ištumta į kruvinas skerdynes, į skurdą, badą, kraštas būtų teriojamas ir naikinamas, ką jau daug tautų patyrė antrojo imperialistinio karo metu. Didžioji ir galingoji Tarybų Sąjunga, jos nugalimoji Raudonoji Armija apsaugojo mus nuo visų tų siaubų ir laidavo mums taiką ir kūrybinį darbą.

Lietuvos darbo žmonės sutinka Didžiosios Spalio Socialistinės Revoliucijos XXIII metines sukaktuves visiškai ramūs dėl savo rytojaus dienos, nes jie žino didžiosios TSRS tautų šeimos bičiulystės jėgą ir galybę, jie jaučia didžiulio pasididžiavimo tuo, kad jų respublika — Tarybų Socialistinė Lietuva — yra lygi tarp šešiolikos lygiųjų Tarybų Socialistinių Respublikų.

Visą pasiruošimą švesti XXIII metines Spalio Revoliucijos sukaktuves įvykdyti mobilizuojant darbininkus ir darbininkes, valstiečius ir valstietes, darbo inteligentus ir tarnautojus tam, kad būtų sėkmingai įgyvendyti ekonominiai — politiniai uždaviniai, kuriuos nustatė komunistų partija ir Tarybų Vyriausybė; stiprinant socialistinę santvarką, stiprinant socialistinės valstybės ūkinę ir apsinamąją galybę.

Fabrikuose, dirbtuvėse, statybose, įstaigose suorganizuoti darbininkų inžinierijos — technikos darbuotojų ir tarnautojų priešpalinį socialistinį lenktyniavimą, organizuojant tą lenktyniavimą cehuose ir pamainose, tarp cechų ir pamainų, tarp įmonių ir įstaigų. Socialistinis lenktyniavimas turi būti nukreiptas į darbo produkt-

vumo pakėlimą, darbo drausmės sustiprinimą, atlikimą ir per atlikimą gamybinių planų ir paskirto darbo normų, savikainos sumažinimą ir pagaminamųjų gaminių kokybės pagerinimą.

Socialistinis lenktyniavimas turi būti nukreiptas į tai, kad kiekvienas valstietis kiek galima greičiau baigtų šių metų žemės ūkio darbus.

XXIII metinių Spalio Revoliucijos sukaktuvių minėjimas turi vykti stiprinant tarptautinį komunistinį darbo žmonių auklėjimą, masių auklėjimą tarybinio patriotiškumo dvasioje, keliant aukštą revoliucinį budrumą, turi vykti dvasioje vietiško ištikimumo socialistinei Tėvynei, Lenino—Stalino partijai.

XXIII metinių Didžiosios Spalio Socialistinės Revoliucijos sukaktuvių minėjimas turi vykti pabrėžiant kovą už vis naujus ir naujus socialistinės kūrybos laimėjimus, siekiant dar daugiau suburti visus darbo žmones prie Visasąjunginės Komunistų Partijos (bolševikų), prie visų darbo žmonių mylimojo vado, tėvo ir bičiulio, prie artimo ir brangaus Josifo Vissarionovičiaus STALINO.

Kad geriau būtų paruošta ir įvykdyta šventė, reikia atlikti šiuos dalykus:

1. Visuose miestuose, apskrityse, valsčiuose ir kaimuose, visose įmonėse, įstaigose ir mokyklose sudaryti komisijas Spalio Revoliucijos minėjimui paruošti ir įvykdyti. Tos komisijos turi būti sudarytos iš komunistinių, komjaunuolinių ir profsąjunginių organizacijų atstovų, vietos valdžios atstovų, darbininkų, darbo inteligentų ir tarnautojų atstovų, valstiečių komitetų atstovų. Šios komisijos apsvarto konkretinius planus ir priemones, kaip turi būti paruoštas ir įvykdytas XXIII metinių Spalio Revoliucijos sukaktuvių minėjimas.

2. Sušaukti pirminių komunistinių ir komjaunuolinių organizacijų susirinkimus, įmonių ir įstaigų darbininkų ir tarnautojų susirinkimus, bendrus valstiečių komitetų ir darbo valstiečių susirinkimus, kuriuose apsvarstyti planus ir priemones, kaip turi būti paruoštas ir įvykdytas XXIII metinių Spalio Revoliucijos sukaktuvių minėjimas.

3. Visose įmonėse, įstaigose, mokyklose ir kaimuose, o taip pat per radiją suorganizuoti paskaitas, pranešimus ir pašnekesius šiomis temomis:

a) Lenino—Stalino partija tuo laikotarpiu, kai buvo ruošiamas ir organizuojamas Didžioji Spalio Socialistinė Revoliucija.

b) XXIII metinės Spalio Revoliucijos sukaktuvės Tarybų Sąjungoje.

c) Stalino Konstitucija — socializmo kovą ir laimėjimų išdava.

d) Didžioji TSRS tautų bičiulystė.

e) Lygiateisė socializmo šalies moteris.

f) Darbininkų — Valstiečių Raudonoji Armija — tautų išvadotoja ir ištikimas tarybų šalies saugotojas.

g) Ko yra pasiekę Tarybų Lietuvos darbo žmonės ligi XXIII metinių Spalio Revoliucijos sukaktuvių ir jų uždaviniai stiprinant ekonominę ir apsinamąją TSRS galybę.

h) Tarptautinė padėtis ir TSRS užsienio politika.

i) Antrasis imperialistinis karas ir darbininkų klasės ir darbo žmonių padėtis kapitalistinėse valstybėse.

4. Lapkričio 6 ir 7 d. miestuose, miesteliuose ir kaimuose, įmonėse ir įstaigose sušaukti iškilmingus darbo žmonių susirinkimus, kuriuose dalyvautų komunistinės, komjaunuolinės, profsąjunginės organizacijos ir Raudonosios Armijos atstovai, skiriamus paminėti XXIII metinėms Didžiosios Spalio Socialistinės Revoliucijos sukaktuvėms. Lapkričio 7 ir 8 d. mokyklose sušaukti mokinius į rytinius susirinkimus.

LKP(b) miestų ir apskričių komitetai šioms iškilmingoms susirinkimams turi numatyti praneše-

jus ir jiems suruošti instruktuojamuosius pranešimus ligi 1940 metų lapkričio 1 d.

5. LKP(b) miestų, apskričių komitetai ir pirminės organizacijos numato iš komunistų, komjaunuolių ir nepartinio aktyvo tarpo agitatorius atlikti pašnekesiams apie Spalio Revoliucijos sukaktuves. Ligi 1940 metų lapkričio 1 d. suruošti instruktuojamuosius pranešimus agitatoriams.

6. Miestų ir apskričių komitetai, bendrai su laikraščių redakcijomis, sušaukia sieninių laikraščių redaktorių pasitarimus, kuriuose aptariami sieninių laikraščių uždaviniai ruošiant Spalio Revoliucijos minėjimą. Tokie pat pasitarimai atliekami su klubų, skaityklų ir Lenino kampelių vedėjais.

7. Visos tarybinės, ekonominės, kultūrinės ir kitokios organizacijos priderina šventės dienai įmonių klubų, skaityklų, bibliotekų ir kitų kultūros švietimo įstaigų atidarymą.

8. Komunistinės, komjaunuolinės ir profsąjunginės organizacijos organizuoja saviveiklos ratelius: dramos, choro, muzikos ir kitokius ratelius.

9. Sukaktuvių komisijos apsvarto planus, kaip meniškai turi būti papuošti lapkričio 7 d. demonstracijų metu pastatai, aikštės, miestai, miesteliai ir kaimai, kaip turi

būti sutvarkytos demonstrantų kolonos. Šiuos planus pateikia pavirtinti miestų ir apskričių LKP (b) komitetams.

10. Pirminės komunistinės ir komjaunuolinės organizacijos, įmonių direktoriai ir įstaigų vadovai, fabrikų — dirbtuvių komitetai ir mokyklų direktoriai organizuoja prieššventinėmis ir pačių švenčių dienomis darbo žmonių ir moksleivių kolektyvinį lankymąsi kino filmose: „Leninas spalio mėnesį“, „Leninas 1918 metais“, „Žmogus su šautuvu“, „Čapajevs“, „Maksimo jaunystė“, „Maksimo grįžimas“ ir kitose.

11. Lapkričio 7 d. visuose miestuose, apskrityse ir valsčių centruose suruošti darbo žmonių demonstracijas, o kaimuose — darbo valstiečių mitingus, skiriamus XXIII metinių Spalio Socialistinės Revoliucijos sukaktuvių minėjimui. (Atsakomybė už demonstracijų suruošimą ir organizuotą įvykdydą uždedama LKP(b) miestų, valsčių komitetams, pirminėms komunistinėms ir komjaunuolinėms organizacijoms, įmonių direktoriams ir įstaigų vadovams fabrikų — dirbtuvių komitetams ir sukaktuvių komisijoms).

12. Lapkričio 7 d. po demonstracijų ir lapkričio 8 d. aikštėse, parkuose ir soduose organizuoti masinės darbo žmonių vaikštytės, ski-

riamos šventės minėjimui.

Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos darbo žmonės sutinka savo revoliucinę šventę — XXIII metines Didžiosios Spalio Socialistinės Revoliucijos sukaktuves — jausdami didžiulį pasididžiavimą ir begalinę meilę ir ištikimybę didžiajai socialistinei Tėvynei, savo mylimajai komunistinei partijai ir visų darbo žmonių vadui draugui Stalinui.

Lietuvos liaudis ranka rankon su didžiosios Tarybos Sąjungos tautomis, vadovaujama komunistų partijos, išmintingai vedama didžiojo Stalino, savo kelyje nugalėdama visus sunkumus ir sutrempdama savo priešus, eina pirmyn į naujus didžius komunizmo laimėjimus.

Tegyvuoją XXIII metinės Didžiosios Spalio Socialistinės Revoliucijos sukaktuves!

Tegyvuoją didžioji Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungos tautų bičiulystė!

Tegyvuoją Visasąjunginę Komunistų Partiją (bolševikų)!

Tegyvuoją mylimas vadas, tėvas, bičiulis ir mokytojas, mūsų artimas ir brangus draugas Stalinai! RESPUBLIKINĖ KOMISIJA XXIII METINIŲ SPALIO REVOLIUCIJOS SUKAKTUVIŲ ŠVENTEĮ ĮVYKDYTI

Tarybų Sąjunga ruošiasi Didžiosios Spalio revoliucijos minėjimui

MASKVA (TASSAS). Visa Tarybų Sąjunga energingai rengiasi iškilmingam 23-jų Didžiosios Spalio revoliucijos sukaktuvių minėjimui. Išties darbininkų kolektyvai pasiryžime pakelti darbo našumą įsipareigoja pralenkti numatytuosius darbo planus ir kovoti už darbo kokybės pakėlimą. Baku naftos šaltinių darbininkai išleido atsisaukimą į visus naftos šaltinių darbininkus, pasiūlydami spalio mėnesio iškilmių progą rengti darbininkų varžybas. Dešimtys Baku naftos šaltinių įmonių kiekvieną dieną pralenkia numatytąjį darbo planą. Gruzijos ir Čekoslovakijos naftos įmonės, atsakydamos į Baku darbininkų atsisaukimą, įsipareigojo šių metų darbo planą baigti spalio mėnesį. Gruzijos ir

Makačkalijos geležinkeliečiai ir naftos šaltinių darbininkai stojo į varžybas su Azerbeidžano ir Čekoslovakijos darbininkais. Tarybų Sąjungos fabrikuose ir dirbtuvėse nuolat auga darbininkų skaičius, kurie kartu aptarnauja daugelį mašinų ir tuo būdu atlieka daugiau, negu kad yra jiems skirta. Spalio mėnesio revoliucijos švenčių išvakarėse Tarybų Sąjungos anglių kasyklų darbininkai pasiekė taip pat gražių rezultatų darbo varžybose. Per pirmąją spalio mėnesio pusę, palyginus su rugsėjo mėnesiu, Tarybų Sąjungos anglių kasyklose kiekvieną dieną vidutiniai iškaskama daugeliu tūkstančių tonų anglių daugiau. Geležies apdirbimo įmonėse yra pastebima taip pat didelė pažanga.

Naujųjų, įsijungusių į Tarybų Sąjungą, respublikų darbo žmonės šios didžiosios šventės proga taip pat eina lenktyniavimu. Darbininkai, inžinieriai ir tarnautojai įsipareigoja Spalio Revoliucijos šventę atžymėti naujais darbo laimėjimais. Mokslo, meno ir kultūros darbininkai taip pat dalyvauja varžybose. Teatrai, klubai, socialistinės kultūros rūmai visi kaip vienas rengiasi aktyviai dalyvauti šventėse. Visur organizuojamos paskaitos, skirtos paminėti 23-osioms Spalio mėnesio revoliucijos sukaktuvėms. Ta proga organizuojamos ir parodos, vaizduojančios Tarybų Sąjungos pasiekimus laimėjimus per 23 metus. ELTA.

800 milijonų rublių gausioms šeimoms šelpti

Tarybų Sąjungoje finansų liaudies komisarijate yra pristatytas įsakas išmokėti gausioms šeimoms pašalpą už 1940 m. Per aštuonis mėnesius Tarybų Sąjungoje daugiaaukšmės motinos yra išmokėta 801,2 milijonai rublių.

Kiekvieną mėnesį Tarybų Sąjungos vyriausybė išmoka vis daugiau pašalpų gausioms šeimoms. 1936 m. birželio 27 d. įsakymu tokias pašalpas gauna kiekviena motina, turinti daugiau negu šešis vaikus. Už kiekvieną sekantį vaiką motina per penkis metus gauna kasmet po 2.000 rublių. Motinos, turinčios daugiau kaip 10 vaikų, už kiekvieną sekantį vaiką gauna vienkartinę 5.000 rublių pašalpą ir kasmet per keturis metus gauna po 3.000 rublių.

Tokių šeimų Tarybų Sąjungoje priskaitoma daug. Niekur gimimų skaičius nepasiekia tokio didelio skaičiaus, kaip mūsų šalyje. Be to, pas mus sistematiškai nyksta ir kūdikių mirtingumas. Visa tai vyksta dėl Tarybų Sąjungos darbo žmonių gerovės pažangos ir ypatingo rūpesčio, kurį rodo motinai ir vaikui tarybinė valstybė ir visuomenė. Stalino konstitucija garantuoja tarybinėi moteriai visas laimingos motinystės sąlygas. Moteris Tarybų Sąjungoje džiaugsmingai sutinka kiekvieną naują gimusį kūdikį. Ji yra rami dėl jo ateities, nes valstybė gelbsti jai kūdikį išauginti ir išauklėti garbingu ir naudingu visuomenės piliečiu. Moteris-motina yra tikra dėl savo sūnaus ir dukters ry-

tojaus. Tarybinės valstybės įstatymai užtikrina jiems teisę į mokslą ir į darbą.

Motinos ir kūdikiai Tarybų Sąjungoje yra apsupti ištisa kultūrinių įstaigų sfera, plačiai paskleista miestuose ir kaimuose. Yra įsteigta daug gimdymo namų, konsultacijos punktų, pieno virtuvių, lopšelių, vaikų darželių, pradedamųjų ir vidurinių mokyklų, vaikų klubų, teatrų, pionierių aikščių ir kt.

Pašalpų išdavimas gausioms šeimoms auga kiekvienais metais. Jau yra šeimų, kurios yra gavusios iš vyriausybės dešimtis tūkstančių rublių savo vaikams auginti. Michalkino šeima Didžiojo Udinsko

Lietuvos, Latvijos, Estijos, Moldavijos ir Karelių-Suomijos respublikų paroda TSRS tautų muziejuje

MASKVA, TASSAS. Didžiosios Spalio mėnesio revoliucijos 23 metų sukaktuvių proga TSRS tautų muziejuje atidaro naujoms sąjunginėms Lietuvos, Latvijos, Estijos, Moldavijos ir Karelių — Suomijos respublikoms skirtą parodą. Muziejus yra surinkęs įdomių eksponatų, vaizduojančių tų respublikų darbo žmonių gyvenimą, kovą ir socialistinę statybą. Ypatingai yra įdomūs dokumentai apie draugo Kalinino veiklą ir Estiją 1901—1904 metų laikotarpiu, atsisaukimai, kuriuo-

se raginami Lietuvoje žmonės streikuoti 1905 metų revoliucijos išvakarėse ir kt. Didelės vertės dokumentas yra moldavų tauos le-gendarinio didvyrio Grigorijaus Kotovskio autobiografija. Muziejuje yra 1922 metais kalėjime žuvusio Estijos proletarijato vado Kingisepo asmeniškai daiktai ir dokumentai Daugybė išstatytų daiktų parodys tų penkių naujų sąjunginių respublikų tamsią praeitį ir laimingą dabartį.

Tikroji brolystė

Šiemet mūsų kraštą ištiko nepaprasto nederliaus metai. Atsimindami vasaros pradžioje sausrų nudžiovintus žiemkenčių plotus, o rudenį liūčių gadinamus vasarą, dažnas būgštavo, kas bus šiemet su duona, ar jos nepritruks.

Šitoks būgštavimas — ne be pagrindo. Nederliaus padariniais susirūpino ir vyriausybė. Ir štai šiame numeryje skaitome džiaugsmingą ir nepaprastai reikšmingą žinią: „Lietuvos TSR Liaudies Komisarų Taryba kreipėsi į TSRS Liaudies Komisarų Tarybą su prašymu suteikti paramą grūdais Lietuvos TS Respublikai. TSRS Liaudies Komisarų Taryba tą prašymą patenkino ir jau šiomis dienomis pradėjo pristatinti Lietuvon didelius kiekius kviečių, rugių ir kit.“

Šita žinia dar kartą patvirtina, koks yra milžiniškas Lietuvos darbo liaudies laimėjimas įsijungimas į galingąją, neišsemiamą išteklį Tarybų Socialistinių Respublikų šeimą. Šiuo atveju dar kartą pajuntame, už kokių galingų pečių mes atsistojome, koks nuostabus rūpestis mus globoja ir saugoja ne tik nuo išorinių pavojų, bet ir nuo vidaus nelaimių.

Prieš įsijungdami į Tarybų Sąjungą, mes buvome vakarų kapitalistinių valstybių negailestingai išnaudojama kolonija. Mes gamindavome puikius bėkonus, gamindavome aukščiausios kokybės sviestą, surinkdavome per šimtą milijonų kliaušinių, bet patys jų nevalgydavome, o pigiai parduodavome užsienio, kad už brangiausią kainą gautume mums reikalingų prekių.

Taip buvo vadinamaisiais normaliais laikais.

Karui prasidėjus, padėtis dar labiau pasikeitė mūsų nenaudai. Tos padėties pablogėjimo padarinius jau pereiną rudenį pajutome, kai pritrūko geležies, žibalo, druskos ir kitų prekių, kurių jau nebegalėjome gauti už savo išvežamas ūkiškas gėrybes.

Sunku įsivaizduoti, kaip mes gyventume šiemet, kai dėl nederliaus ir karo aplinkybių negalėtume užversti produktais užsienio rinkų. Be abejonės, mes gyventume negirdėta krizė, mums truktų ne tik prekių, bet ir duonos, ir nebūtų kam mus paremti.

Įsijungę į Tarybų Sąjungą, mes to baisios nelaimės išvengėme.

Tarybų Sąjungos respublikos iš mūsų nieko nereikalauja, o paramą būtiniausioms prekėms ir, pagaliau, duona mums teikia. Pernai mes ne-

turėjome žibalo žiburiui, šiemet jo turime. Pernai neturėjome skysto kuro žemės ūkio ir fabriku mašinoms varyti — šiemet visos tos mašinos dirba. Pernai buvo beveik sustojęs automobilių judėjimas — šiemet automobiliai be jokių suvaržymų visais keliais dūžia. Kad ne Tarybų Sąjungą, šiemet nebūtume turėję nė maisto zuperio, o dabar, nors žiemkenčių sėjai ir mažiau turėjome, nesuspėjome parsivežti, jau esame raginami jį pirkti net pavarario sėjai.

LTSR Liaudies Komisarų Tarybos toks greitas atsiliepiamas ir mūsų prašymą suteikti paramą grūdais rodo, kaip draugui Stalinui ir visai Sąjunginei vyriausybei rūpi mūsų kasdieniniai reikalai. Mes jau ne vieną kartą esame girdėję, kaip gražiai, savitarpės pagalbos ir paramos pagrindais sugyvena Tarybų Sąjungos Respublikos, kaip net ypatinga draugo Stalino globa naudojasi tautinės respublikos, ir dabar štai faktas po fakto patys tuo įsitikiname.

Bet broliška parama reikalinga ir broliško atsilyginimo. Mūsų sesės Tarybų Sąjungos Respublikos iš mūsų vieno tepageidauja — neatsilikti darbe ir vyti socializacinę statyboje. Tik tokio, o ne kitokio atsilyginimo jos pageidauja. Nesunku suprasti, kad, turint visas sąlygas ramiai dirbti, turint duonos ir kitokių gyvenimui būtinų reikmenų, taip atsilyginti bus lengva ir miela.

V.

NAUJAS RAUDONOSIOS armijos disciplinos statutas

MASKVA, X. 16. TASSAS. Praveda praneša, kad Tarybų Sąjungos maršalas krašto gynybos liaudies komisaras Timošenko patvirtino ir paskelbė naują Raudonosios armijos disciplinos statutą. Naujasis statutas visiškai pakeis Raud. Armijos apmokymą ir parengimą, pasiremiant paskutinių karų patyrimais ir suderins jį su partijos, vyriausybės ir paties Stalino instrukcijomis. Tarybų Sąjungos karinė drausmė remiasi Raudonosios Armijos pajėgų vieningumu, jos neapribotu pasidavimu liaudžiai, didžiausiu kiekvieno kario sąžiningumu ir atsakomybe ginti socialistinę tėvynę, kuri juo pasitiki. Statutas komandirams suteikė visišką autoritetą, didina jo

atsakomybę, auklėjant jam pavestus karius. Statutas taip pat įpareigoja kareivius absoliučiai klausyti savo komandirų ir viršininkų. Viršininkų įsakymas yra žemesniam kariui įstatymas. Viršininkų įsakymą pildyti yra kiekvieno kareivio šventa pareiga. Nepildymas viršininko įsakymų yra nusikaltimas, už kurį tenka atsakyti kariuomenės teisme. ELTA.

9 TONOS PERSIKŲ IŠ HA

Armenijos Megri miestelio kolchozas šiemet gavo labai gerą persikų derlių. Sūreno Manukiano brigada iš kiekvieno persikų sodo hektaro gavo po 9 tonas persikų vaisių. Nuo kai kurių atskirų medelių buvo gauta po 200 kilogramų vaisių. Atskiri vaisiai svėrė iki 700 gramų.

115 METŲ KOLCHOZININKAS

Kaukaze, Pietinėje Osetijoje, Styrneasio kaime gyvena 115 metų kolchozininkas Narimanas Gagijevs. Nepaisydamas savo amžiaus Gagijevs aktyviai dalyvauja kolchozo gyvenime. Jam pavesta prižiūrėti gyvulių kolchozo fermoje.

SAULĖS PIRTIS

Uzbekų TSR sanitarijos ir higienos tyrimų institutas sudarė pirties projektą, kurioje vanduo bus šildomas saule. Ta pirtis pastatyti atsisie apie 12 tūkstančių rublių.

76 PŪDAI (1225 KLG) OBUOLIŲ NUO VIENOS OBELS

Rostovo apygardos, Kriviansko rajono Maksimo Gorkio vardo kolchozas šiemet gavo nepaprastai gerą vaisių derlių. Kai kurie „titovkos“ rūšies obelių medžiai davė po 1225 klg., t. y. po 76 pūdus obuolių.

1917 metų revoliucija nuvertė caro valdžią. Valstiečių kova už žemę atrodė ėjo į laimingą galą. Bet įvairios partijos, dalyvaujančios ruošiant tą revoliuciją, nenorėjo ir nesugebėjo ryšius atimti iš dvarininkų žemės. Jos nuolat vilkino šio klausimo sprendimą. 1917 m. Spalio revoliucijos išvakarėse eserų (viena stambiausių ano laiko partijų, kuri tarėsi esanti svarbiausia valstiečių reikalų gynėja) vadas Maslovas, pasiūlė tokį žemės reformos projektą, kuris paliko dvarininkams žemės nuosavybę ir teisę imti iš valstiečių nuomos mokesčių už žemę. Leninas tą projektą pasmerkė „kaipo naują mėginimą apgauti valstiečius“. Laikinosios vyriausybės galva Kerenskis išleido įsakymą, kuriuo uždraudė valstiečiams „sauvališka“ užgrobti pasėlius, iš kultus javus, gyvą ir negyvą inventorį“. Mat tuo laiku žemės išbadė valstiečiai, nesulaukdami per kalbų ir projektų tvaną parėdymų dėl žemės, pradėjo patys vykdyti žemės reformą. 1917 metų rugsėjo mėnesį prieš juos buvo organizuoti žemės lauko teismai, kurie turėjo bausti už mėginimus imti dvarininkų žemes. Ten, kur tokie mėginimai turėjo platesnį pobūdį, valstiečiams malšinti buvo siunčiama kavalerija, kazokai.

1917 metų Didžioji Proletarinė Revoliucija Spalio mėn. nušlavė laikinąją vyriausybę ir visas buržuazines partijas. Visa valdžia atiteko dirbančiųjų Taryboms. Bolševikų iškeltųjų laisvės, žemės ir taikos obalsių vedini valstiečiai ir jų sūnūs, apsilieję karine uniforma — kareiviai ir jūrininkai prisidėjo prie dirbančiųjų kovos už Tarybų valdžią ir tą kovą laimėjo.

1917 m. spalio 26 d., rytojaus die-

Socialistinis lenktyniavimas turi apimti ir kaimą

ninkavo ne tik mažžemiams ir vidutiniams valstiečiams, bet ir dvarų darbams nudirbti. Organizuojamos talkos valstybinių ūkių būvams nukasti. Žiemkenčių sėja baigta laiku; dvaruose ir kaimuose pasėta daugiau kaip pernai. Vasarą derlius nuimtas. Kur trūks ta dirbininkų, iš Ukmergės gabenami bedarbiai.

Utenos apskrityje taip pat organizuojamos talkos, žiemkenčiai pasėti, derliai nuimti, į valstybinius ūkius balvių kasti ir kulti gabenami bedarbiai.

Gražių rezultatų lenktyniautojos apskritys pasiekė ir kultūrinio darbo srityje. Ukmergės apskrityje įsteigtos 39 skaityklos, 13 knygynėlių, 33 radijo klausyklos, sudaryti 8 dainų rateliai, prie mokyklų organizuojami suaugusiems kursai, kultūros židiniai.

Utenos apskrityje įsteigta 21 kultūros židiny, taip pat steigiamos skaityklos su radijo priimtuvais, organizuojami suaugusiems kursai.

Ukmergės apskrityje suorganizuota 200 dvarų komitetų ir apie 140 valstiečių komitetų. Utenos apskr. — 30 dvarų komitetų ir 96 valstiečių komitetai.

Šiuos duomenis skaitydamas, aiškiai jauti, kad Ukmergės ir Utenos apskrityse tikrai prasidėjo naujas

gyvenimas. Laiku ir tvarkingai apsidirbusiems valstiečiams plačiai atsidaro skaityklų — radijo klausyklų, knygynėlių, kursų durys, susidaro dar niekuomet mūsų krašte negirdėtos švietimosi, kultūrinio lavinimosi, kultūringo bendravimo sąlygos. Šio rudens ir žiemos liuoslaikis daugumai Ukmergės ir Utenos apskričių valstiečių jau nebus nykaus skurdimo metas, o naujo, kultūringo gyvenimo prošvaistė.

Visa tai per trumpą laiką padaryta todėl, kad vietinės žemės ūkio komisijos, vietinės partinės organizacijos, visas vietinis pažangusis aktyvas suskato dirbti socialistiškai, įsijungdami į sutartinį socialistinį lenktyniavimą.

Ukmergės ir Utenos apskričių pavyzdys nenuginčijamai rodo, kad panašiai galima dirbti ir visoje Tarybų Lietuvoje, kad socialistinio lenktyniavimo darbo metodas gali būti pritaikytas visam mūsų krašto kaimui. Ukmergės ir Utenos apskričių lenktyniavimo organizuotojai jau neturėjo nei daugiau jėgų už kitas apskritis, nei geresnių sąlygų, negu kitose apskrityse, tai kodėl jų pavyzdžiu negalėtų pasekti visos kitos apskritys?

Laukų darbai jau baigiami, žemės pertvarkymas taip pat eina į galą, bet tai nereiškia, kad socialistinio lenktyniavimo darbą kaime galima būtų atidėti. Kaip tik dabar iškyla degas kultūrinio darbo organizavimo reikalas, o ir ūkinių darbų dar begalės. Dėl nederlingų metų turime rūpestio su pašarų stoka, todėl visuotinę dėmesį turime atkreipti į racionalų pašarų vartojimą, į gyvulių priežiūrą, į tvartų paruošimą žiemai, į žemės ūkio įrankių ir mašinų sutvarkymą, kad neliktų lauke rūdyti ir t.t.

Pagaliau į socialistinį lenktyniavimą kaime turime žiūrėti ne kaip į momento, tos dienos reikalą, o kaip į darbo socialistinio organizavimo sistemą. Kapitalistinėje santvarkoje dirbti skatina bizūnas, anstolis, lupikautojas, bankininkas, o socialistinėje santvarkoje darbą skatina gilus įsisąmoninimas, kad juo daugiau dirbsime, tuo daugiau gėrybių pasigaminsime, tuo geriau gyvensime, nes dirbame tik sau. Socialistinis lenktyniavimas — geriausia priemonė tokiam įsisąmoninimui ugdyti, todėl jis juo trumpesniu laiku turi aprėpti ir visą mūsų respublikos kaimą. V. O.

Kova už žemę ir Spalio revoliucija

Rusijos tautų valstiečių kova už žemę ir laisvę siekia žiląją senovę, baudžiavos ir dar ankstyvesnius laikus, kai Rusijos bajorai, carams ir popams laiminant, plakė juos rykštėmis, baudė mirtim, pardavinėjo kaip šunis, sutuoktųjų išvakarėse galėjo įsakyti jų dukroms ateiti pasinaudoti „pirmos nakties teise“, žudydavo juos nepabaigiaimuose įvairių kunigaikščių karuose beji rietenose. Iš anų laikų nuolat Rusijos liaudyje ruseno, protarpiais užgesdama ir vėl suliepsnodama didžiulė skriaudėjų neapykanta. Toji neapykanta siautulingu sriautu išsiliedavo įvairiais maištais, iš kurių garsiausi XVII amžiaus Stepno Razino sukilimas Dono srityje ir XVIII amžiaus Jemeljano Pugačovo Pavolgės ir Uralo srityse. Tūkstančiai skriaudžiamųjų, išbadėję ir apdirbusių valstiečių supadėjavo po šių vadų vėliavom, tikėdamiesi kruvinoje kovoje laimėti, jei ne sau, tai nors savo broliams numylėtos žemės gabalą ir atsikratyti išnaudotojų jungo. Bet jų pačių sūnūs, caro bajorų ir karininkų apmokyti ir vadovaujami, kaskart nugulėdavo juos, tūkstančiais lavonų užklojami motinėls Rusijos laukus ir slėnius. Ir gaisrų pašvaistės, kraujo upės ir mirties amžiais lydėjo Rusijos valstiečių žūtutinę kovą už žemę. Nuslopinę maištus, carai leisdavo suruošti viešas parmerktyjų sukilėlių vadų žudynes. Žmonių akivaizdų, būgnams mušant, vedavo juos į aukštą mirties vykdymui sukalta vietą, kur raudonais marškliniais apvilkti budeliai kirviu nukirsdavo jiems galvas, kad įva-

rytų baimės visiems klausyti caro ir bajorų valios, kad priverstų ištikimai dirbti savo išnaudotojams.

1861 m. caro Aleksandro antrojo įsakymu valstiečiams suteikta „laisvė“, panaikinta baudžiava. Mat, XIX šimtmečio pradžioje įvyko 1186 įvairaus pobūdžio valstiečių maištai. Toji laisvė buvo ne kas kitas, kaip valstiečių apiplėšimas. Paliuosuodami valstiečius, dvarininkai atėmė iš jų dalį ir tos žemės, kuria jie baudžiavos laikais naudojo. Dvarininkai pasiliko sau geriausias žemes, valstiečiams davė blogiausias. 40 metų valstiečiai mokėjo uždėtus išperkamuosius mokesčius, kurie buvo keleriopai didesni už žemės vertę. Kaip ir seniau, dvarininkams pasiliko pilniausia galimybė naudotis valstiečių darbu ir juos visokiais kitais būdais išnaudoti ir skriausti. Ilgainiui išaugo luomas ir „savų“ išnaudotojų, kuriems pasisekė savo brolių sąskaita praturtėti.

Žemės našumas buvo menkas. Įrankiai — žagrė ir akečios, net geležinių plūgų buvo mažas. Pasitaukiant nederliui, nebuvo ir ką kreiptis, ir badas marindavo ištisas sritis. Bet ir gerais metais valstiečiai gyveno vargingai ir net pusbadžiai. Negalėdami iš savo žemės pragyventi, daugelis ją apleisdavo.

Bėgo nuo savo vargo žmonės pėti šimtus kilometrų, pakeliui išparduodami savo ubagystės likučius, vis stipriau suverždami diržus, stojo bėriauti, kartais pasisekdavo gauti darbo mieste. Daugelis valkatavo, bėgėsi po kraštą, veltui ieškodami duonos ir „teisybės“.

Prieš revoliuciją iš kiekvieno šimto Rusijos valstiečių ūkių 30 neturėjo nė vieno arklio, 34 — jokio inventoriumo, 15 — nieko nesėjo. Iš 367 milijonų ha ūkio reikalams naudojamos žemės apie 152 milijonų valdė caro giminės, dvarininkai, vienuolynai ir cerkvės, 80 milijonų ha — stambieji ūkininkai. Jie visi sudarė apie 2% visų žemės valdytojų. Gi 98% — visiems kitiems valstiečiams priklausė apie 135 milijonai ha. Dėl to žemės stoka, žemės badas buvo visuotinis reiškinys. Atrodė, kad Rusijoj nepakanka žemės žmonėms gyventi. Valstiečiai neturėjo jokių pilietinių teisių. Dar iki 1903 metų juos plakė rykštėmis už mokesčių nemokėjimą.

Atsiradus Rusijoj dirbančiųjų klasei ir revoliuciniam sąjūdžiui, prasidėjo nauja valstiečių pasipriešinimo banga — maištai. Dvarų deginimas, jų žemių grobimas, javų dalinimas badaujančioms, užgrobiančioms dvarų svirnius, ypatingai žiaurių dvarininkų žudymas — tapo kasdieniniais įvykiais. Vien tik 1900 — 1905 metais įvyko apie 1370 tokių maištų. Jie buvo žiauriausiu būdu caro valdžios nuslopinti, o jų dalyviai šimtais sušaudyti ir pakarti. Rusijos socialdemokratų (bolševikų) partija prisidėjo prie valstiečių kovos už žemę. Jau 1894 metais Leninas iškėlė reikalą pagerinti valstiečių būklę, atimti iš dvarininkų ir kitų stambių žemvaldžių žemę ir išdalinti ją valstiečiams. Valstietijos reikalai tapo lygiai tokie svarbūs tai partijai, kaip ir dirbančiųjų klasės reikalai.

na po revoliucijos II-me Rusijos Tarybų suvažiavime Leninas pareiškė: „Dirbininkų ir valstiečių revoliucijos vyriausybė pirmiausia turi išspręsti žemės klausimą, klausimą, kuris gali nuraminti ir patenkinti valstietijos visuomenės plačiausias mases“.

Tame pat posėdyje buvo priimtas žemės įsakymas (dekret), kuriuo prasidėjo nuosekli žemės reforma atidavusi apie 150 milijonų ha dvarininkų, vienuolynų ir kitų stambių žemvaldžių žemes su visu gyvuoju ir negyvuoju inventorium bežemiems ir mažžemiams valstiečiams. Jiems atiteko daliniai ir stambių ūkininkų žemės. Kartu valstiečiai buvo paliuosuoti nuo apie 500 milijonų rublių metinių žemės nuomos mokesčių.

Tokiu būdu ilgus amžius užtrukusi Rusijos valstiečių kova už žemę pasibaigė jų visišku laimėjimu. Bet tas laimėjimas dar negreit buvo užtikrintas. Tarybų valdžiai teko kovoti kelerius metus užtrukusią kovą su remiamais užsienio valstybių generolais, su įvairiais sukilimais, kurių tikslas buvo kraujuose paskandinti dirbančiųjų ir valstiečių „maištą“ ir grąžinti dvarininkų ir kapitalistų valdžią. Įvairiuose pilietinio karo frontuose valstiečiai apkasose ir priešo užnugary parodė ištikumą savajai Tarybų valdžiai: tūkstančiai jų žuvo kovoje, buvo baltagvardiečių nukankinti ir sušaudyti. Vėl, kaip senovėje, gaisrų pašvaistės gausus mirties derlius „palaimino“ bado, karo ir epidemijų nuniekotą TS šalį, vėl upeliais tekėjo žmonių kraujas, bet dabar valstiečiai žinojo tikrai — „Tai jau bus paskutinė, sprendžiamoji kova!“

Agr. Leonas Barkėla.

Žemės linams parinkimas

Tarybų Sąjungoje, kuri, kaip žinoma, yra pats didžiausias linų augintojas pasaulyje, dedamos pastangos pakelti linų derlių iš 1 ha. 1928—1937 m. visos Sąjungos derlius svyravo tarp 4 ir 5,2 centn. iš 1 ha; vidurkis buvo 4,8 centn. Partija ir Vyriausybė įpareigavo kolchozininkus artimiausiais metais pakelti vieno hektaro derliaus vidurkį iki 8—10 centn. Šia kryptimi daromos didelės pastangos ir pasiekti geri rezultatai: visa eilė Kalinino srities kolchozų Visasąjunginėje parodoje Maskvoje išstatė eksponatus su vidutiniais viso kolchozo linų ploto derliaus nuo 10,08 iki 17,12 centn. iš 1 ha; pasitaiko kolchozų, kurie didesniuose plotuose gauna po 30, 36 ir net 41 centn. pluošto. Tai, žinoma, labai aukšti derliai.

Mūsų krašto vidutinis 1 ha linų pluošto derlius 1927—1937 m. buvo 7,4 centn. Vadinasi, jis mažai skyrėsi nuo siekiamo Sovietų Sąjungoje vidutinio krašto derliaus. Deja, paskutiniaisiais metais jis ne tik nepakilo, bet net nukrito: iš 1 ha vidut. gauta linų pluošto centn.: 1937 m. 7,2, 1938 m. 6,6, 1939 m. 6,8 ir 1940 m. tik 6,2. Tiesa, pastarųjų metų oro sąlygos nebuvo palankios linams augti. Vis dėlto aiškios linų derlių augimo tendencijos mes nematome ir turime dėl to susirūpinti. Turime padėti visas pastangas, kad, iš vienos pusės, linų plotai pas mus nemažėtų, bet didėtų, o iš antros, kad 1 ha derliai ne kristų, bet augtų. Derlių didumas pareina nuo daugelio aplinkybių, kurių viename nedideliame straipsny neįmanoma aprašyti. Todėl, čia mes paimsime tik tuos dalykus, kurie aktualūs (svarbūs) šiuo rudens metu, ir pasistengsime juos išaiškinti.

Žemę linams reikia iš rudens pasirinkti, nes rudenį ją reikia tinkamai paruošti. Kyla klausimas, kokios gi žemės geriausia tinka linams? Atsakant į šį klausimą, reikia pasakyti, kad linai auga mažne visose pas mus pasitaikančiose žemėse. Bet tai nereiškia, kad visokiose žemėse juos galima sėti. Kadangi linų kainos dabar geros ir, atrodo, nekris, bet kils, juos reikia laikyti brangia kultūra ir parinkti labiausia jiems tinkančią žemę.

Geriausius linų derlius galima gauti vidutinio sunkumo silpnai rūkščiai ar neutraliai reaguojančiose, turinčiose puvenų aukštos kultūros dirvose.

Netinka linams visų pirma labai lengvos dirvos — smėlynai. Jose linai duoda tik menkus, šiurkščius pluoštus, linus. Tačiau, kai kada galima vidutinį linų derlių turėti ir lengvose žemėse. Smėlyje linai gali duoti nebologą derlių; jei žalia trąša, mėšlą ar durpes aparęs valstietis, padidina puvenų procentą dirvoje ir jei linus pasėjus netrūksta lietaus. Lietaus specialiai užsisakyti negalima, todėl kiekvienas į lengvą dirvą sėjantis linus valstietis neša tam tikrą riziką: jei bus daug lietaus, jis gali gauti nebologą linų derlių; jei linus pasėjus pasitaikys sausas oras, linai prastai užaugs. Todėl į lengvas žemes linus sėja tik tokie ūkininkai, kurie kitokių neturi. Be to, tokie linų pasisėją dažniausia tik sau, parūpinę jiems žalios trąšos arba kitų puvenų procentą didinančių trąšų.

Netinka linams patys sunkieji molynai, o lygiai taip pat per šlapios žemės; netinka jiems ir durpynai. Visose šiose žemėse linai auga, lygiai taip pat, kaip jie auga visai lengvose žemėse, tik tokiose negalima gauti visai gero ir geros kokybės linų pluošto.

Žemaičiai ir šiauriečiai neretai sėja į jaurines šlapias žemes vėlybuosius linus ir būna patenkinti derliumi. Savaimė aišku, kad tokiose žemėse gero linų derliaus negalima gauti; iš prityrimo žinoma taip pat, kad tokiose sąlygose užaugusių linų pluoštas būna žemos kokybės. Jei valstiečiai tokiu linų derliumi būna patenkinti, tai pareina nuo to, kad kiti augalai tokiose dirvose duotų dar menkesnį derlių: šlapias žemes negalima anksti suarti ir apšėti; pasėjus vėlybas avižas, jas sunaikina rūdys; miežiai, kviečiai, žirniai, tokiose žemėse visai prastai teauga; rugiai rudenį ir pavasarį išmirksta; bulvės rudenį supūva. Tokias žemes reikia sausinti ir kitais būdais melioruoti; pagerintos ir įtręštos jos tinka daugeliui augalų, o jų tarpe ir linams.

Sunkiuose molynuose linai gero derliaus neduoda, bet šiaip taip auga. Jei valstietis tinkamesnės žemės linams neturi, sėja ir į tokia. Geriau molynė je užauga, kada jame daugiau puvenų ir blogiau, kada puvenų mažiau. Molynuose gerai auga visa eilė augalų, kaip pav. kviečiai, runkeliai, sėtiniai, avižos ir kt., todėl į juos linai neapsimoka sėti.

Patręštuose fosforo ir kalio trąšomis durpynuose linai greit ir gerai auga, bet dažniausia dėl azoto pertekliaus sugula. Sugulusių linų pluoštas, kaip žinoma, menkos vertės. Kas nenori rizikuoti, tas linų durpyną nesėja.

Vidutinio sunkumo ir lengvų priemolių, kurie labiausia tinka linams, Lietuvos TSR daug. Geram linų derliui gauti reikia, kad jos būtų aukštos kultūros, t. y. gerai nusaustos, iš senų laikų gerai dirbamos ir stipriai tręšiamos organinėmis trąšomis (gyvulių mėšlu, žalia trąša, kompostu, durėmis), apvalytos nuo piktžolių. Aukštos kultūros vidutinių ir lengvesnių priemolių pas mus nedaugiausia, todėl nedaug kur mes galime gauti stachanoviškius derlius, bet padorius 10—12 ir 15 centn. pluošto iš 1 ha siekiančius derlius daugelis iš mūsų galime ir turime gauti. Reikia tik tam pasiruošti ir padėti pastangų. Kaip tai padaryti, pakalbėsime atskirai.

Agr. J. Krikščūnas

Kelios pastabos dėl gyvulių gydymo

Daugelis valstiečių, susirgus gyvuliams, juos gydyti pakviečia veter. gydytoją. Tačiau nemažai pasitaiko ir tokių valstiečių, kurie savo gyvulius gydo patys arba kviečia kokį nors „šundaktarį“. Tokie kaime „šundaktariai“, begydydami padaro taip, kad paskui ir geriausios veterinarijos specialistas padėties nebegali pataisyti.

Cia paminėsiu keletą tokių netinkamų gydymo būdų:

Vienas valstietis savo sutaisytus, gal būt, ir nekenksmingus, bet skystus vaistus supylė arklui pro šnerves. Po to arklys susirgo mechanisku plaučių uždegimu. Mat, skysti vaistai, pilant pro šnerves, pateko kvėpavimo takais į plaučius. Tas pats dažnai atsitinka, kai prievarta kiaulei supilami skysti vaistai į snukį. Todėl turime žinoti, kad visiems gyvuliams pro šnerves, o kiaučiams ir pro snukį, į vidų skystų vaistų negalima pilti.

Arklių diegliai, arba kaip žmonės vadina, „pelės“, pasireiškia dažniausiai dėl skausmų pilve. Todėl visai be pagrindo „šundaktariai“ subado paausines liaukas bei ausų galus nupiausto. Nepašalinus iš vidurių skausmo, gyvulys negali pasveikti.

Dėl virškinimo pablogėjimo ar

Kas daryti, kad veisliniai buliai nepasidarytų pikti

Pasitaiko kergimo punktų laikytojų, kurie kreipiasi į agronomus, prašydami leisti likviduoti (parduoti skerdimui) veisl. bulius, kaip piktus ar per sunkius kergimui. Ir tikrai tai tenka kartais pripažinti už teisybę. Tačiau, atsimenant, kad šiuo metu Tarybų Lietuvoje veislinė medžiaga labai saugoma ir branginama, tenka visiems iš anksto susirūpinti ir imtis galimų priemonių, kad toms pasidarantioms blogybėms ateičiai nors kiek užkirstume kelią.

Šiam reikalui — be ilgų išvedžiojimų — išspręsti tenka priminti ir dar pridėti štai ką:

1) Su veisl. buliais reikia iš pat mažens atsiminti elgtis švelniai, bet, reikalui esant, panaudoti ir griežtumą ir — niekuomet niekam neleisti žaisti, nė erzinti.

2) Apie 2 metus amžiaus veislinius bulius visiems būtinai pradėti naudoti įvairiems ūkio darbams,

lėtiems darbams, kur nereikia greit judėti (vandeniu, kraiku, pašarams, malkoms ir kt. vežioti, drapakuoti, akėti ir pan.). Pratinti darbui turi pasiimti išmaningas žmogus, kad bulių padarytų klusnų. Jaunus ir kergimo metu bulius darbui naudoti trumpiau, nei suaugusius.

3) Prieš pradėdant naudoti darbui pirmą pirmiausią būtinai įstaišyti ar įsigyti per Lietuvos TSR Galvijų Auginimo ir Kontrolės Ratalių Sąjungą, Kaune (be persiuntimo Lt 55,—), tinkamus pakinktus — pavalkus.

4) Per tą pačią sąjungą būtinai kartu įsigyti ir buliams valdyti bei vedžioti tam tikrą geležinį kabli (Lt 11,—).

5) Jau nuo šio rudens iš skiriamų pašalpų kergimo punktų laikytojams atskaityti pavalkams bei kablams užsakyti atitinkamą sumą ir, minėtus įrankius parūpinus, atsiųsdinti kiekvienam kerg. punkto laikytojui. Bulius už tai atsiųsins savo darbu ir ilgesniu naudojimu veislei.

6) Artimiausiu laikų pašalpų taisyklės reikėtų papildyti ta prasme, kad tiems kerg. punktų laikytojams, kurie nebus įstaišę ar įsigiję tinkamų minėtų įrankių ir veislinių bulių darbui nenaudos, o, be to, kergimui neturės staklių, pašalpos žymiai sumažinamos ar net ir visiškai neteikiamos.

Tiki dabartinio meto, surinkus žinias, išugdytus per sunkius, bet dar tinkamus naudojimui, bulius reikėtų daryti žygių perkeldinėti į tokias vietas ar rajonus, kur jie labiau tikty, o ne leisti prieš laiką likviduoti (skersti).

Agr. Vl. Knystantas.

PAPIROSAI „Draugai“
—GERIAUSI
Išmėginkite
—įsitikinsite!
10 št.—40 cnt.
Valst. Tabako
Fabrikas Vilniuje

Kai mes užgirdome, kad Sovietų Sąjungos vieno kolchozo pavadinto „Krasny Perekop“ viena grandis, vadovaujama Onos Jutkinos, gavo iš ha 2434 su puse centnerio bulvių, — negalėjome suprasti, kaip galima tiek daug gauti bulvių. Tai negirdėtas derlius! Iki šiol buvo žinomas pasaulinis bulvių derlius Amerikoje, kur gavo iš 1 ha 2360 cnt. Todėl Onos Jutkinos grandies bulvių derlius yra pasaulinis, didesnis už Amerikoje gautą derlių.

Minėtos grandies buvo pasodinta 4 ha bulvių ir gauti tokie derliai: iš 1 ha gavo 2434, su puse cnt bulvių iš kito 1 ha — 2178 cnt ir iš dviejų ha buvo gauta po 1467 cnt.

Kadangi tokie dideli derliai yra galimi, tai įdomu panagrinėti tas priemones, kuriomis jie galėjo gauti tuos milžiniškus bulvių derlius.

Pirmasis darbas—veislės parinkimas

Pirmoji priemonė aukštiems derliams gauti yra bulvių veislė. Ne kiekviena veislė gali duoti tokius derlius. Kol veislę jie pasirinko, turėjo atlikti visą eilę stebėjimų ir lyginimų tarp atskirų veislių. Ši atrankos savybė labai svarbi ir todėl kiekvienas mūsų bulvių augintojas turėtų savo ūkyje įvesti bulvių veislių vietinius bandymus, kurie tikrai parodytų, kurios veislės tose sąlygose geriausiai duoda derlių. Tokius bandymus plačiai vykdo vietos agronomai. Tad, kaip matome, pirmas žingsnis didesniems bulvių arba ir kitų kultūrų — javų derliams gauti — yra vietiniai bandymai, kurių pagalba surandamos derlingiausios veislės. Šį kelią pasirinko ir Ona Jutkina. Kelias nėra lengvas ir greitas, bet jis yra tikresnis ir be jo nieks negalės surasti tinkamos veislės. Tuo keliu ir mes turėsime eiti.

2434 centneriai bulvių iš vieno hektaro

Antrasis darbas — bulvių daiginimas

Garsusis pasaulinis mokslininkas T. D. Lysenko nustatė, kad jarovizacija, arba pagreitintas auginimas dirbtinomis priemonėmis didina derlių. Šia priemone pasinaudojo ir Ona Jutkina. Ji sodinamas bulves pirmiausiai sudaigino. Bet, kaip matėme iš pradžių, derliai nėra visi vienodi iš pasėto ploto. Pasirodė štai kas: jie vienam hektarui sėklines bulves daigino 38 dienas, kitam — 15 dienų ir kitos visai nedaugintos. Todėl iš pirmojo ha buvo gauta 2434 cnt., o iš antro ha — 2178 cnt, iš kitų — dar mažiau. Vadinasi, pirmuoju atveju derlius buvo didesnis 256 cnt, arba 17% už antrąjį. Bulvės buvo daiginamos šviesioje, šiltoje ir gerai vėdinamoje patalpoje išdėstyti 3 eilėmis viena ant kitos, specialiai parengtose lentynose.

Trečias darbas — žemės paruošimas ir tręšimas

Kur bulvės buvo sodintos, žemė yra juodžemis iki 35—40 cm storumo. Žemė gausi maisto medžiagomis, bet jos nėra lengvai prieinamos augalams. Jeigu žemė yra gerai dirbama, turi pakankamai drėgmės ir oro, tai ir maisto medžiagų daugiau augalai paima.

Bendrai kolchoze ardo 18 — 20 cm gilumo, bet pasirodė, kad dideliems derliams gauti nėra pakankamas toks gilumas. O Jutkina pastebėjo, kad gilus arimas geriau užlaiko drėgmę net sausais metais. Gilus arimas geriau sugeria kritulius ir tuo būdu drėgmę geriau užsilaiko. Todėl ji arimą gilino palaipsniui iki 25 cm, o jau šiais metais buvo numatyti arti net iki 27—30 cm. Tačiau tenka pastebėti, kad gilus arimas

reikalauja ir didesnio patręšimo. Todėl arti giliai tegalima tik ten, kur galima stipriai tręšti. Jiems arti giliai galima buvo todėl, kad juodžemio sluoksnius yra storas, žemė iš prigimties derlinga.

Rudens arimą pavasarį pirmą kartą suakėjo 24—25 d. balandžio mėn. Paskui, 5 d. gegužės buvo suarta 18—20 cm gilumo, kartu užariant mėšlą. Po arimo tuojau buvo po du kartus suakėta.

Antrą kartą suarta buvo gegužės mėn. 15 d. 25 cm. gilumo ir tuojau suakėta. Akėjama tuojau suartą dirvą tam, kad mažiausiai išgaruotų drėgmės.

Anksčiau Sibire bulvėms lauko netręšdavo, manydami, kad juodžemių krėdži nereikia. Bet praktika parodė, kad tręšimas, ypač prie gilesnio arimo, yra būtinas, nes žymiai padidina derlių.

Plotas, kur buvo sodinamos bulvės, buvo dirvonas. Dirvonavo iki 1937 metų. 1937 m. buvo suartas ir dirbamas kaip juodas pūdyamas ir buvo duota 20 tonų (400 cnt) mėšlo 1 ha. 1938 m. čia buvo pasodintos bulvės ir jos gavo trąšų, skaitant 1 ha, tiek: 300 kg kalio druskos, 300 kg superio, 400 kg pelenų ir 330 kg paukščių mėšlo.

1939 metais prieš bulvių sodinimą buvo duota 1 ha tiek: 800 kg paukščių mėšlo, gyvulių mėšlo apie 15 tonų, 300 kg 40% kalio druskos, 450 kg superio ir 400 kg pelenų. Paukščių mėšlas barstomas kartu su kalio druska sausas. Paukščių

mėšlas prieš barstymą gerai sutrinamas į miltus ir persijojamas. Su kalio druska barstant, jis nedulka ir mažiau darbo. Jis išbarstomas anksti pavasarį, kol žemė yra drėgna ir tuojau įterpiama. Gyvulių mėšlo ir superio duota prieš pirmą arimą, kuris buvo atliktas 4 gegužės. Mėšlas išvežtas į krūvas, o išsklaidomas tik prieš pat arimą. Pelenai išbarstomi prieš pat sodinimą — apie 17 gegužės. Trąšos buvo išbertos rankomis.

Ketvirtas darbas — bulvių sodinimas.

Bulvės buvo sodinamos tada, kai žemė sušyla, kai temperatūra 10 cm gilumoje esti 7—8° Celsijaus. 1939 metais bulvės buvo pasodintos 18 gegužės. Temperatūra 10 cm gilumoje buvo pakilusi iki 10°C. Kitų, ne rekordinių sklypelių bulvių sodinimas buvo atliktas vėliau, apie 25 d. gegužės.

Bulvės buvo sodinamos į vagas šoną. Ariama plūgu. Buvo keblumų su bulvių atvežimu ir jų susodinimu, nes jos buvo, kaip minėjome, sudainintos. Eilėse bulvės buvo sodinamos per 30—35 cm atstumo, o eilė nuo eilės per 70 cm. Turint galvoje tokius didelius bulvių derlius, sodinimo tankumo klausimas nebuvo išspręstas, nors jis ir davė gerus rezultatus. Bulvės buvo užverčiamos 10—12 cm storumo sluoksniu.

Penktas darbas — bulvių pasėlių priežiūra

Bulvių pasėlių priežiūra buvo vykdoma visą metą, iki jų pasėjimo. Priežiūra buvo pritaikyta esa-

moms dirvos ir klimatinės sąlygos. Bulvės labai daug sunaudoja vandens — drėgmės, todėl buvo didelis rūpestis, kad kiek galima geriau apsaugoti dirvoje drėgmę. Tuo reikalu buvo imtasi visų atsargumo priemonių, kad iš dirvos drėgmė nepranyktų. Kai atsirado dirvoje pluta, tai tuojau buvo po du kartus nuakėta (23 d. gegužės). Plutai ardyti buvo pagamintos lengvos akėčios su trumpais virvais. Vėliau buvo akėjama kai tik atsiradavo pluta arba pasirodydavo piktžolės. Akėjimą kartodavo maždaug kas 6—10 dienų. Birželio 6 dieną buvo akėta 1 kartą. 14 dieną birželio buvo jau pirmą kartą supurenta — apkaupta. Kadangi šiuo metu buvo lietaus, tai purenimas nebuvo pavojingas dėl išdžiūvimo. Antrą kartą purenimas atliktas 21 d. birželio (po 7 dienų). Dabar buvo purenta ne taip giliai kaip pirmą kartą. Šį kartą purenta tik tarp bulvių krūmų, o tarpueilėse arkliniu kaupiku pravažiauta.

Žemesnėse vietose, kur per daug vešliai augo bulvienojai, barstė superiu aplink kiekvieną kelmą, skaitant 150 kg 1 ha. Patręšus superiu — buvo smarkus lietus. Po patręšimo smarkiai pradėjo augti ir kaupimas arkliai tegalimas buvo tik pirmą kartą, o antrąjį kaupimą atliko rankomis. Todėl iš viso buvo du kartus akėta: vienas prieš sudygimą ir antras — sudygus; tris kartus purenta ir kaupia.

Tai šitokių būdų Ona Jutkina gavo didžiausius pasaulinius bulvių derlius. Žinoma, tokius derlius gauti dideliuose plotuose yra sunku, nes reikėtų didelių pasirengimų — ypač bulvių daiginime, tręšime ir žemės paruošime su pasėlių priežiūra. Įdomu, kad bent vienas kitas ir mes pamėgintume paieškoti tokių derlių.

A. M.

IŠ VISO KRAŠTO

Valstiečių mitingas

Demeniškių km., Seirijų valsč. spalio 13 dieną pil. J. Žilionio bute įvyko skaitlingas Demeniškių ir Žvikielių kaimų valstiečių mitingas. Mitinge kalbėjo Avižienių kompartijos sekretorius Adolfas Kuzas apie ekonominę padėtį kapitalistiniuose kraštuose ir Lietuvos TSR. Baisią tų kraštų būklę pavaizdavo statistiniais duomenimis, kurie vaizdžiai parodė, ko mes esame išvengę būdami socializmo šalimi. Po to, susirinkusieji aptarė bendrus savo reikalus ir iškėlė eilę svarbių pageidavimų, k. a.: kad vyriausybė panaikintų smetonizmo liekaną spekuliacinio pobūdžio privačią prekybą, nes dabar įvairūs vertelgos kaimuose ir prieš įvažiuojant į turgų akipėlė šisakai stengiasi iš valstiečių gaminius pigiai nupirkti; kad vyriausybė nuolat skelbtų „Valstiečių Laikraštį“ žemės ūkio gaminių kainas; kad būtų supaprastinta miško medžiagos pirkimas ta prasme, kad nereikėtų lauzyti šonkaulių varžytinėse ir kit. Be to, daug valstiečių pageidauja vakarinių bendro lavinimo kursų.

A. K.

Šalintinas liūdno praeities paprotys

Avižienių seniūnijos Seirijų valsč. kaimuose yra labai įsigalėjęs kortavimo menas. Kortuoja seniai, jauni mas ir vaikai. Ypatingoje madoje betas, očkis, tūkstantis, susimetus po keletą litukų. Sugrįžus į kaimus įvairaus plauko buv. smetonininkų valdininkams, atsirado daug naujų liuksusinių kortų kaladžių, o tuo tarpu laikraštis ir knyga ne neatverčiami. Išbėgo smetonininkai reikią ir jų „kultūriniai žaislai“ vyti lauk, o patiems eiti prie kultūrinio darbo.

A. K.

Komjaunuoliai veikia

Domantony, Alytaus apskr. Neseniai susitvėrusi Komjaunuolių kuopelė spalio 13 dieną suruošė viešą vakarėlį. Vaidino 3-jų veiksmų komediją „Senberniai“. Vaidinimas pavyko gerai. Žmonių susirinko virš 300.

Domantoniškis

Sedoje įsteigta progimnazija

Seda, Mažeikių apskr. Socialistinės valstybės vyriausybei rūpi, kad liaudies būtų šviesi, susipratę. Todėl švietimą ji stato pirmą vietą, nesigailėdama tam lėšų, steigdama naujas bei tobulindama senas mokyklas. Štai ir sediečiai susilaukė savo ilgų metų svajonės — progimnazijos. Daugeliu atvejų darytos jų pastangos įsteigti progimnaziją, prie fašistinio režimo nukeidavo niekais. Tik tikroji liaudies vyriausybė jų troškimus išpildė. Nuo spalio 7 d. Sedos apylinkės valstiečiai ir darbininkai leidžia savo vaikus į mokyklą, kas jiems pirmiau, dėl toli esančių mokyklų, nebuvo prieinama. Jie savo vyriausybei už tai be galo dėkingi.

K. Petkevičius

Nekultūringas paprotys

Pikellai, Mažeikių apskr. Šiame miestelyje yra labai įsigalėjęs paprotys lošti kortomis iš pinigų. Lošia daugiausia senesnio amžiaus žmonės. Nė to nukenčia lošikų šeimos. Des prasidėjusia iki paskutinio cento, kyla visokie nesusipratimai, bėrimai, muštynės ir pan. Laikas, draugai, mesti šį nekultūringą paprotį.

K. Petkevičius

Baigiamie darbus

Pupony, Kupiškio valsč. Panevėžio apskr. Užsitęsęs lietus buvo sutrukęs valstiečiams laukų darbus. Dabartinių laikų orui pagerėjus, suskato tuos darbus nubaigti. Buvo dar likusių nesėtų žiemkenčių, nesutvarkyto vėlesnio vasarojaus, dobilų atolo, o bulvės daugelio buvo dar ir kast nepradėtos. Dabar valstiečiai likusį vasarojų ir dobilų atolą suvalė. Todėl ir žiemos pašarų klausimas pakrypo į gerąją pusę. Bulvių derlius geras.

P.

Viršaičių ir žemės ūkio darbuotojų suvažiavimas Ukmergėje

Spalio 15 d. Ukmergėje įvyko apskrities valsčių viršaičių, rajonų agronomų, valstybinių ūkių administratorių ir žemės pertvarkymo darbuotojų suvažiavimas, kurį kompartijos vardu atidarė apskr. viršininkas drg. Girdžius. Suvažiavime buvo plačiai išsiaiškinta žemės pertvarkymo, javų kūlimo, bulvių kasimo, javų sandėlių steigimo ir kitais klausimais. Apie žemės pertvarkymo darbus pranešimą padarė žemės tvarkytojas drg. Alseika. Jis pažymėjo, kad žemės pertvarkymo darbai apskrityje baigti visu 100%. Dabar tik vyksta sklypų perdavimas valstiečiams.

Apskrities agronomas drg. Morkeleūnas pranešė, kad laukų valymo ir sėjos darbai jau baigti. Visoje apskrityje buvo 10 apsilėdusių ūkių, kurie žiemkenčių visai nesėjo. Tokiems ūkiams reikėtų uždėti globą ar kitokiū būdu juos tvarkyti. Apskrityje jaučiamas pašarų trūkumas. Bulvių kasimas dvaruose ir kaimuose vyksta labai gerai. Ligi šio laiko jų nukasta apie 75%. Ražienų jau surta daugiau kaip 30%.

Žemės ūkio liaudies komisarijato kūlimo reikalams įgaliotinis drg. Skorupskas pranešė, kad Ukmergės apskrities 7 valstybiniuose ūkiuose

kūlimo darbai buvo pradėti spalio 14 ir 15 d., ir po kelių dienų jie bus baigti. Baigus tuos darbus, kūlimas bus pradėtas kituose dvaruose ir ūkiuose. Jau dabar reikia tinkamai organizuoti tą darbą ir, esant darbininkų trūkumui, pritraukti naujakurius, gavusius žemę. Be to, reikia numatyti apskrityje vietas, kur būtų įsteigti javų sandėliai.

Drg. Girdžius pareiškė pageidavimą, kad būtų propaguojamos grupinės sodybos, išvystyta kūlimo propaganda ir įsteigti javų sandėliai, kad nereikėtų po 40—50 km jausis vežti į Ukmergę. Vykdamas tuos darbus, reikėtų panaudoti socialistinio lenktyniavimo metodus.

Visi viršaičiai neigiamai atsiliepė apie perkupčius, kurių gausu miesteliuose ir kaimuose. Prašė tą reikalą sutvarkyti. Nusiskundė stoka informacijos ir reikalingos propagandos. Sirvintų vl. viršaitis drg. Goštautas pasiūlė, kad nenorinčiam į talkas dėtis jaunimui būtų daromos kliūtys įstoti į komjaunimą ir į kompartiją. Daugumas viršaičių pranešė, kad jie suras vietas ir įsteigs javų sandėlius.

Iš rajonų agronomų pranešimų paaiškėjo, kad bulvių kasimas vyksta visai normaliai. Jie pasidžiaugė, kad bulvių derlius šiemet yra ypa-

tingai geras, vidutiniai iš vieno ha prikasmą 350—400 centn. Pabrėžė, kad jau dabar reikia išvystyti propagandą, kad valstiečiai dar iš rudens apsirūpintų trąšomis, kurių dabar yra užtektingai. Be to, visi nurodė reikalą apsodinti sodybas vaisiniais ir dekoratyviniais medeliais, tam taikant jau minėto socialistinio lenktyniavimo metodus. Perkupčiams likviduoti, pareiškė pageidavimą, kad grūdams būtų nustatytos tvirtos kainos.

Baigiant suvažiavimą konstatuota, kad silpnai išvystyta grupinių sodybų propaganda, ne visur normaliai vyksta kūlimas, rajonų agronomai mažai bendrauja su liaudimi, sodybos neapsodinamos medeliais, silpnai vyksta kultūrinis darbas. Nutarta: pavesti viršaičiams, valstiečių komitetams, rajonų agronomams ir kitiems žemės ūkio darbuotojams darbo spartumui išvystyti socialistinį lenktyniavimą tarp valsčių, seniūnijų ir kaimų, propaguoti, kad javus supirkinėtų valstybinės įstaigos ir kooperatyvai, steigti javų supirkimo punktus ir sandėlius, steigti javų valymo punktus, organizuoti apmokamas talkas bulvėms kasti ir javams kultūrai, propaguoti grupinių sodybų kūrimą.

A. L.

Aktualus pirčių klausimas

Vilkaviškis, Suvalkijoje pirtis yra retenybė, nors šis kraštas laikomas kultūringiausia Tarybų Lietuvos dalimi.

Valdant smetoniskai gaujai, sveikatos reikalais niekas nesirūpino, ir suvalkiečiai žiemos metu švarą „palaikydavo“ tikrai bliūde vandens.

Dabar, pirčių klausimas Suvalkijoje darosi aktualus. Jau ir patys valstiečiai supranta, jog kūno švarą reikia palaikyti ne tik vasarą, bet ir žiemą.

Gv.

Reikia susirūpinti bibliotekos steigimu

Teneniai, Tauragės ap. Tenenių bažnk. su plačia apylinkė yra tolimas užkampis. Todėl čia būtina yra reikalinga suaugusiems didesnė biblioteka ir skaitykla, nes jaunimas ilgais žiemos vakarais, neturėdamas ką veikti, pradeda kortuoti.

Knygynui — skaityklai yra ir tinkamos patalpos.

Teneniškis

Su mokslu į naują gyvenimą

Suvėkai, Zarasų aps. Vietos valstiečiai sako: „Labai malonu gyventi ir mokytis, kai matai atgimstančią ir kultūrejančią Lietuvą“. Dabar visu spartumu tiesiami nauji keliai, veisiami sodai, kultūrinamos pievos.

Valstiečiai stengiasi pakelti darbo našumą.

P. Chachlovas.

Steigs biblioteką

Suvėkai, Zarasų aps. Suvėkų kompartijos nutarė nuo 1941 m. sausio 1 d. atidaryti Suvėkuose biblioteką ir skaityklą. Dabar eina paruošiamieji darbai ir renkamos lėšos knygoms bei laikraščiams pirkti.

P. Chachlovas

Žemė duodama tam, kuris ją savo prakaitu atpirko

Žemalė. Prie miestelio yra didokas centrukas, vadinamas „pavyzdingu dvaru“. O į dvaro kumečiams skirtą kumetyną — landžiojo šunes. Paprašius pataisyti, atkirsdavo: — „Tu gyveni, tu ir pasitaisyk!“ Darbininkas gaudavo litą į dieną, dirbdamas nuo saulės ligi saulės savo maistu. Dvarponis stovėdavo prie darbininkų ir ragindavo: — „Greičiau, paršai, ar ne mano dvare gyveni, ar ne mano duoną valgai“. Dabar iš dvarininko Bublės paimta 50 ha žemės, kuri bus išdalinta kumečiams, dirbusiems šiame dvare.

Kumetis išbuvęs šiame dvare 10 metų, V. Pronckus, kuriam paskirta 6 ha, sako:

„Pagaliau nusikratėm vergijos, kuri tiek daug išsunkė prakaito ir ašarų. Dirbsime žemę, dėl kurios tiek metų skurdom ir vilkom mums uždėtą buržujų jungą...“

Vaidila.

Laikas nusikratyti tamsumo liekanų

Vindeikiai, Ukmergės apskr. Apylinkės jaunimas sekmadeniais vakarais susirenka pasilinksinti: padainuoti, pašokti. Tik labai bloga, kad laike tų pasilinksinimų atsiranda ir „išsitraukusių“, kurie kelia triukšmą.

Šviedrys.

Reikia skubiai taisyti tiltą

Savulkos, Alytaus apskr. Per pat Savulkų kaimą pietų pusėje sruvena nedidelis Vinkšnos upelis, kurį kerta L-mos rūšies vieškelis, einas Nedzingės miestelio link. Nuo senesnių laikų per šį upelį stovi medinis tiltas. Tuo vieškelio eina didelis judėjimas, bet nežinia kodėl vietos valsč. s-bė to tilto jau kuris laikas netaiso. Tiltas yra keletas didelių skylių. Tokiu tilto apleidimu apylinkės gyventojai labai pasipiktinę.

A. Bingelis.

Socialistinės mokyklos kūrėjų susirinkimas

Mažeikiai, Spalio 13 d. Mažeikiuose Tumo-Vaižganto pr. mokyklos salėje įvyko meno ir švietimo profsąjungos Mažeikių apskr. mokytojų suvažiavimas. Mažeikių apskr. prad. mokyklų inspektorius drg. Adomaitis išsamiai nuparąkojo metodus ir būdus, kuriais remiantis reikią kurti naują socialistinę mokyklą.

Mokytojai, be naujų mokslo metodų ir auklėjimo priemonių aptarimo, dar aiškinosi pionierių organizavimo ir suaugusių švietimo reikalais.

P. Š.

Blaivėjame ir kultūrėjame

Ariogala, Kėdainių apskr. Spalio mėn. 13 d. Kompartijos skyrius surengė Paliepių bažnytkaimyje viešą vakarą. Dalyvavo apie 170 žmonių. Dramos sekcija suvaidino dramą „Maratas“ ir komediją „Anupro kelionė į Ameriką“. Publika laikėsi pavyzdinčiai. Nebuvo matyti nė vieno girtito, kai tuo tarpu smetoniniais laikais šis bažnytkaimis kaip tik pasižymėdavo girtuokliavimu ir peštytėmis.

Dramos sekcija apgailestauja, kad negauna daugiau šių laikų dvasiai tinkamų vaidinti veikalų.

Ant. Gabšys

Raguočių prieauglio parodėlė Židikuose

Spalio 15 d. Židikuose įvyko raguočių prieauglio parodėlė. Joje buvo išstatyta apie 20, daugiausia danų žaliųjų veislės raguočių prieauglio. Kadangi tą dieną vietoje buvo jomarkas, tą parodėlę aplankė labai daug žmonių. Valstiečiams už veislinių raguočių prieauglį išmokėtos premijos.

P. Š.

Sklandžiai vyksta ūkio darbai

Antazavė, Zarasų aps. Šį rudenį valstiečiai rūpestingai dirba ūkio darbus. Daugumo valstiečių jau seniai atsėti rugiai, nupiautas ir suvežtas vasarojus ir kasamos bulvės. Valstiečiai stengiasi pakelti darbo našumą.

Geras sėklinių dobilų derlius

Pašvitinys. Kai kurie Pašvitinio apylinkės valstiečiai jau išsikėlė dobilus. Džiaugiasi, kad gerai byra. Vidutiniškai iš 1 ha gaunama 10 centn. grūdų. Toks derlius pasitaiko retai.

J. Jus.

Komjaunuolių darbo br gada

Varniai, Spalio 11 ir 12 d. Varnių Komjaunuolių darbo brigada suruošė bulviakasio talką Barzdžių dvare. Varniuose tai pirmas atsitikimas, kad visi drauge: lietuviai ir žydai eina vieno darbo dirbti.

Linkime varniškiams Komjaunuoliams su dar didesne energija dirbti ir šviesti kaimą.

Liaudies vaikas.

Pažangūs valstiečiai

Medginų km., Joniškio valsč. valstiečiai yra apsišvietę ir susipratę. Į kaimo pašto punktą pareina keli dienraščiai. Beveik trečdalis valstiečių turi įsirengę radiją. Vakaraš prie aparatų susirenkama pasiklausyti nūdieninių aktualijų ir išsiaiškinti nesuprantamus klausimus.

Mažžemiams ir bežemiams iš stambiųjų ūkininkų jau atskirti sklypai. Iš viso žemės paimta 110 ha ir sudaryta 12 sklypų.

J. Jus

Valstiečių bendri vakarėjimai

Nevarėnai, Rudens metu Nevarėnų apylinkėse valstiečių tarpe iš senų laikų yra prigijusi graži tradicija daryti bendrus vakarėjimus. Valstiečiai vieną vakarą susirenka pas vieną valstietį, kitą vakarą renkasi kitur. Labai gražu, kad valstiečiai, apsidirbę kasdieninius darbus, vakarais drauge klauso radijo, skaito laikraščius, knygas ir t. t.

Koresp. Kiem. P.

Komjaunimas veikia

Suvėkai, Zarasų apskr. Skyrius per šį laiką jau spėjo surengti net keturis vakarus bei gegužynes. Artimiausiu laikų ruošiasi suruošti viešą vakarą su vaidinimu. Dabar mokomės dainuoti internacionalą ir kitas revoliucines dainas. Taip pat organizuojami vakariniai kursai suaugusiems ir jaunimui.

St. Kund.

Apleista žemė

Alvitas, Vilkaviškio ap. Miestelio gyventojas A. Z., versdamasis įvairiais verslais, savo ūkį iš 6 ha I ir II rūš. žemės visiškai apleido. Reikėtų minėtam piliečiui savo žemę prižiūrėti kaip reikiant, nes Tarybų Lietuvoje turi būti tinkamai sunaudota kiekviena žemės pėda.

G.

UŽSIENIO GYVENIMO APŽVALGA

Vokietijos Anglijos oro karas

Vokiečių pranešimai

BERLYNAS, 18 (TASSAS). Vyriausioji vokiečių kariuomenės vadovybė praneša: „Prie Bristolio įlankos žiočių kilo kautynės tarp vokiečių minininkų ir anglų kreiserių, kurie plaukė minininkų lydimi. Viena torpeda pataikė į anglų laivą. Tada priešas nutraukė kautynes. Vokiečių minininkai be nuostolių grįžo į savo bazines.“

Vienas povandeninis vokiečių laivas pastarąjį savo plaukymo metu, nuskandino eilę priešų laivų, kurių bendras tonazas siekia 42.000 tonų.

Naktį vokiečių lėktuvai bombardavo Londono pramonės įmones ir dokus, o taip pat Liverpulį ir Berminhamą.

Anglų lėktuvai vakar nebuvo atskridę ties Vokietijos teritorija. Oro kovų metu priešas vakar neteko 17 lėktuvų. 7 vokiečių lėktuvai negrįžo į savo bazines“.

Vokiečių kariuomenės vadovybės spalio 17 d. komunikate sakoma: Nepaisydama nepalankių meteorologinių sąlygų, vokiečių aviacija ir toliau tęsė savo puolimus Londone ir kituose vidurio bei pietinės Anglijos miestuose. Puolimai prieš Anglijos sostinę sustiprėjo, pradėjus temti. Ligi pat aušros vokiečių lėktuvai metė įvairaus kalibro bombas ir svarbius karinius objektus, esančius abiejose Temzės upės pusėse.

Amerikos agentūros Asošieted Pres Berlyno korespondentas praneša, kad Vokietija pasiryžusi sustiprinti Londono bombardavimą.

Anglijos aviacijos ministerija savo pranešime pažymi, kad paskutinis Londono bombardavimas naktį į spalio 17 d. nebuvo toks stiprus, kaip prieš tai įvykęs.

Tą pačią naktį karinės anglų oro pajėgos bombardavo vokiečių bazines ir dokus. Kylio mieste (šiaurinėje Vokietijoje) kilo gaisrų. Taip pat buvo puolamas Hamburgas, Bremenas ir Kukshafenas.

BERLYNAS, 19. (TASSAS). Vyriausioji vokiečių kariuomenės vadovybė praneša:

„Paskutiniomis dienomis povandeniniai vokiečių laivai nuskandino 31 prekinį priešų laivą. Visų šių laivų bendras talpumas siekia 173.650 tonų. 26 laivai plaukė stipriai saugomi karo laivų.“

Nežiūrint nepalankių oro sąlygų, vokiečių lėktuvams vakar pavyko sugriauti svarbią hidroelektros stotį Londono srityje. Kitoje vietoje apdaužytas karo medžiagos fabrikas. Kai kuriose kariuomenės stovyklose sugriauti barakai ir palapinės. Vienoje stovykloje bombos krito į žygiavusią tuo metu kariuomenės dalį. Bombarduojant nakties metu sugriauta dokų ir pramonės įmonių į pietus ir į šiaurę nuo Temzės. Kitų puolimų metu numesta bombų ir uosto įrengimus Liverpulėje ir karo medžiagos fabriką Berminhame, kuriose vietose kilo daug gaisrų.

Torpediniai priešų kuteriai, mėginę prisiartinti prie vokiečių transporto laivų, buvo nuvyti ir pasitraukė už dūmų užuolaidos.

Vokiečių karo laivyno artilerija ir tolimojo šaudymo patrankos sėkmingai apšaudė priešų pakrančio baterijas ir uosto įrengimus Doveryje.

Nakties metu keli anglų lėktuvai, atskridę ties šiaurės ir Vakarų Vokietija, numetė bombų įvairiose krašto vietose, tačiau nepadarė žalos kariniams objektams. Buvo vėl sugriauti keli gyvenamieji namai. Vokiečių aviacija neteko dviejų lėktuvų. ELTA.

Anglų pranešimai

LONDONAS, 18. (TASSAS). Naktį į spalio 17 d. anglų lėktuvai bombardavo Kylio dokus, kur pastebėta kilus gaisrų ir įvykus sprogiui. Taip pat bombarduoti Hamburgo dokai. Buvo pultas didelis sintetinės naftos fabrikas Leinoje, kuris buvo gerokai nukentėjęs jau pirmesnių bombardavimų metu. Ten kilo gaisras. Kelios bombos krito į netoli Leinos esančią elek-

tros stotį ir fabriką, o taip pat į kitus du fabrikus pietų vakaruose nuo Leipzigo. Padaryta gerokos žalos vokiečių karo laivyno bazei Breste (Prancūzijoje).

LONDONAS, 18. (TASSAS). Deili Telegraf end Morning Post tebevirtina, kad sąlygos vokiečių lėktuvams skraidyti bombarduoti Anglijos darosi vis nepalankesnės. Laikraštis nurodo, kad anglų valdžios organai parengė naujų aviacijos veikimo temų, kurios laikomos griežtoje paslaptėje. Spėjama, kad tos temos bus nepalyginti efektingesnės, negu ligšioliniai Vokietijos bombardavimai. ELTA.

LONDONAS, 19. (TASSAS). Oficialiai pranešama, jog naktį į spalio 19 d. prieš lėktuvai puolė didelę Anglijos teritorijos plotą, tačiau pagrindinį puolimą tikslą sudarė Londonas ir centrinė Anglijos dalis. Londono srityje bombos padarė nuostolių tikrai gyvenamiesiems namams, krautuvėms ir iš dalies pramonės įmonėms. Gyventojų tarpe yra užmuštų ir sužeistų žmonių. Bombų buvo numesta taip pat į vieną vidurio Anglijos miestą, kur apgriauti gyvenamieji namai, krautuvės ir prekybos įmonės. Kilę gaisrai buvo veikiai likviduoti. Kitose srityse bombardavimo padarytieji nuostoliai nedideli, žmonių aukų skaičius nežymus. Dėl nepalankių oro sąlygų, naktį į spalio 19 d. anglų bombonešiai atliko tik riboto masto veiksmus. Buvo pulti tik kai kurie pajūrio taikiniai, o taip pat vienas aliuminijaus fabrikas vakarų Vokietijoje. ELTA.

LONDONAS (TASSAS) Reuterio agentūra praneša, kad spalio 18 d.

Padėtis Afrikos fronte

LONDONAS, (TASSAS). Roiterio agentūra paskelbė šį pranešimą iš Kairo: „Maršalo Gracijano kariuomenė kasa apkasus. Apkasai šiuo metu yra tušti, nes labai smarkiai lyja. Tačiau ši nepatogumų kompensuoja tas dalykas, jog neseniai italų iškasti šuliniai dabar yra pilni vandens. Anglų ir italų kariuomenės stovi prieš viena antrą daugelio kilometrų plotę dykumoje. Anglų kariuomenės tiekimas yra pakankamas. Šioje srityje galima įvykdyti tik frontalinį puolimą, nes abiejų kariuomenių flangai ginami stačių Vakarų dykumos uolų. Anglų kariuomenė, kurios susisiekimo linijos yra neišstetos ir kuri turi gerai paruoštas priešakines ir užpakalines pozicijas, gali, reikalui esant, likti savo vietose ištisą žiemą“. ELTA.

Palietęs italų kariuomenės vadovybės uždavinius Afrikoje, laikraštis „Dzornale d'Italia“ rašo:

Dabartiniu metu kalbama apie dviejų uždavinių išsprendimą — pasirengimą naujam puolimo etapui ir kariuomenės sparnų ir užnugario aprūpinimą įvairiais karo reikmenimis. Italų slinkimas pirmyn vyksta daugiau negu 600 kilometrų frontu. Tame fronte yra tik keli vandens šaltiniai, praeina tik vienas kelias, ir tas pats sugriau-

auštant anglų pakrančių artilerija pradėjo šaudyti į prancūzų pakraštį. Tuč tuojau po pusiaudienio vokiečių baterijos, pastatytos Lamanšo sąsiaurio pakrastyje, apšaudė Doverio rajoną. Po pusvalandžio vokiečių artilerija vėl atidengė ugnį. ELTA.

LONDONAS (TASSAS), Reuterio agentūra praneša, kad Londone paskelbti oficialūs duomenys, nurodantys skaičių civilinių gyventojų tarpe per rugsėjo mėnesio bombardavimo. Iš viso per rugsėjo mėnesį buvo užmušta 6.964 ir sunkiai sužeista 10.615 žmonių. ELTA.

Amerikiečių pranešimai

NJU-JORKAS, 19. (TASSAS). Junaited Pres agentūra praneša, jog gelbėjimo komandos Londone dirbo ištisą naktį į spalio 18 d. Joms pavyko ištraukti iš dviejų sugriautų slėptuvių 170 žmonių. Tačiau po griuvėsiais liko dar daug nukentėjusių žmonių, tame skaičiuje ir vaikų. ELTA.

NJU-JORKAS, 19. (TASSAS) Laikraštis Niu Jork Taims praneša, jog, nežiūrint nenutrūkstamų vokiečių aviacijos puolimų, Londono vandens įvadas ir elektros stotys, o taip pat miesto susisiekimo keliai tebėra normaliai. Kadangi Londono aprūpinimas vandeniu yra decentralizuotas, tai vandens įvado magistralės sugadinimai tegali būti laikino pobūdžio ir yra greitai pataisomi. Nėra jokių duomenų spręsti, kad Londonui padarytoji žala labai rimta ir negalėtų būti greitai laiku sutvarkyta.

tas, anglams atsitraukiant. Kelius, atspirties punktus, šulinius reikia patiemis iš naujo atstatyti.

Taip pat svarbus uždavinys yra Egipto teritorijos apvalymas nuo skaitlingų priešų motorizuotosios kariuomenės dalių, sukoncentruotų italų kariuomenės slinkimo kelyje. Amerikos agentūros Asošieted Pres korespondentas praneša, kad spalio 16 d. italų bombonešiai puolė stovėjusius Aleksandrijos (Egipte) uoste anglų karo laivus. Tiesiog į laivus nebuvo pataikyta.

Egipte prasidėjo lietaus sezonas. Manoma, kad lietus sutrukdys italų puolimą.

ANGLŲ SPAUDA APIE PADĖTĮ AFRIKOJE

LONDONAS, 19 (TASSAS). Laikraščio Deili Herald Hartumo korespondentas praneša, kad italai atsidūrė labai sunkioje padėtyje Kasalos rajone (Sudane). Ypatingai sunkus yra aprūpinimo maistu klausimas. Normaliu metu į Kasalą iš įvairių Sudano dalių kas mėnuo buvo importuojama javų.

Toliau korespondentas praneša, kad italai, norėdami patraukti vietinius gyventojus savo pusėn, paskelbė, jog gyventojai atleidžiami dviem metams nuo mokesčių. ELTA.

Karo veiksmai Kinijoje

CENTRINĖJE KINIJOJE

Čečjano provincijoje kovos vyksta Čžučio srityje. Anhuėjo provincijoje japonai, gavę sustiprinimų Ningosino rajone, pradėjo koncentruoti savo pajėgas ties Lansiu. Cinsio provincijos šiaurėje kovos vyksta netoli Finsinjo. Kinų partizanai Danjino srityje, į pietų rytus nuo Nankino, nuleido į bedugnę vieną japonų karinį traukinį ir netoli Sučavos, į šiaurės vakarus nuo Sanchajaus, sunaikino kelis kitus traukinius.

PIETŲ KINIJOJE

Guansio provincijos pietų vakarų dalyje japonai gavo sustiprinimų ir mėgina iš kinų atimti Lunčžavą.

ŠIAURĖS KINIJOJE

Šansio provincijos rytinėje dalyje japonai pradėjo „baudžiamąją ekspediciją“ prieš kinų kariuomenę ir partizanus. Kinai nutraukė japonų susisiekimo linijas tarp Šansio ir Čebėjo provincijų.

Laikraščio Aski pranešimu, japonų aviacija spalio 18 d. atskrido į Junano provincijos gilumą, kur bombardavo tiltus ir kelius tarp Birmos ir Kinijos. Vakare japonų laivyno aviacija bombardavo Kunmingą, Junano provincijos sostinę. Miesto šiaurinėje dalyje buvo padaryta nuostolių.

Spalio 18 d. japonų aviacija taip pat bombardavo Čunsiną. TASSAS-ELTA.

ANTISEMITINIS ĮSTATYMAS PRANCŪZIJOJE

LIJONAS, 10 (TASSAS). Hava-so agentūra praneša, kad vakar Višyje buvo paskelbtas vadinamas „Žydų statutas“. Tuo įstatymu žydu Prancūzijoje laikomas asmuo, kuris per tris kartas yra turėjęs tiesioginių giminių žydų ar turįs giminių žydų dviejose kartose ir žmoną žydę ar vyrą žydą. Žydams draudžiama užimti bet kokią aukštesnę vietą administracinėse ir valdžios įstaigose. Jie negali būti mokytojais ir karininkais, negali užimti vadovaujamų vietų įmonėse, kurios yra valstybės šelpiamos. Į kitas viešas tarnybas žydai įleidžiami tik tuo atveju, jei jie turi 1914 m. karo dalyvio kortelę, jei jie yra pasižymėję per 1939—40 m. karo veiksmus, jei yra apdovanoti „Garbės Legijono“ ordinu ar kariniu medaliu. Į laisvas profesijas žydai įsileidžiami, jei nebus

nustatytas jiems nuošimtinis suvaržymas. Žydai jokių būdu negali būti laikraščių, žurnalų ar agentūrų leidėjais ar redaktorais, išskiriant mokslinio pobūdžio leidinius, kinematografų firmų, teatrų ir kino teatrų direktoriais, režisieriais, radio transliacijų vadovais. Žydai negali priklausyti organizacijoms, atstovaujantioms laisvasias profesijas. Žydai, esą valstybės tarnyboje, kuriems taikomas šis įstatymas, turi nutraukti savo ligšiolinį darbą, praslinkus dviem mėnesiams po „Žydų statuto“ paskelbimo dienos. Žydams, turintiems ypatingų nuopelnų literatūrai, mokslui ar menui, gali būti padaryta išimtis.

Paskelbtasis „Žydų statutas“ bus taikomas tiek Prancūzijoje, tiek ir visose kolonijose. ELTA.

JAV spauda apie pagalbą Anglijai

NJU-JORKAS, 19. (TASSAS). Spauda svarsto, kiek galima būtų ateityje padidinti Anglijai teikiamą pagalbą. Niu Jork Taims pareiškia, jog Uilkins paskutinėje savo kalboje vėl kvietė teikti Anglijai pagalbą. Žurnalas Junaitid Steis Njūz reikalauja atšaukti neitralumo įstatymą ir Džonsono įstatymą, kad tuo būdu būtų suteikta galimumo paskolinti Anglijai ir Kanadai stambias pinigų sumas. Kiti žurnalai ir laikraščiai reikalauja, kad Anglijai būtų pasiūstas bent 25 bombonešiai „skraidančiųjų tvirtovių“ tipo, daug torpedinių kuterių ir kitokios karo medžiagos.

Prekybos ministerija praneša, jog vien rugpjūčio mėnesį į Angliją buvo eksportuota lėktuvų beveik už 30 milijonų dolerių.

Žurnalas Analist nurodo, jog liepos mėnesį Anglija nupirko Jungtinėse Valstybėse tankų už 8,5 milijonų dolerių, t. y. daugiau, negu bet kada pirmiau.

Laikraštis Niu Jork Uerld Telegram pareiškė, jog Jungtinių Valstybių vyriausybė teikia dabar pirmenybę anglų užsakymams net ir tuo atsitikimu, jei sykiu duodami ir pačių amerikiečių kariuomenės užsakymai. Amerikos pagalba Anglijai, rašo laikraštis, virsta tikra anglų — amerikiečių sąjunga. Anglijai teikiama pirmenybė pristatant lėktuvus. Vienos Jungtinių Valstybių aviacijos eskadrilės lakūnai net neseniai pasiskundė negalį gauti naujausio modelio lėktuvo mokymosi reikalam. Laikraštis turi duomenų, kad į Angliją yra siunčiama apie 80% visų Jungtinių Valstybių gamybos lėktuvų, t. y. apie 500 lėktuvų kas mėnuo. Manoma, jog vasario mėnesį į Angliją bus siunčiama kas mėnuo po 1.000 lėktuvų, o 1942 metų viduryje — po 3.000 lėktuvų kas mėnuo. Laikraštis sako, jog Anglija gauna dabar iš Jungtinių Valstybių maksimališką įmanomą pagalbą. Gerai informuotose sluoksniuose laikoma vis patikimesniu dalyku, kad Amerika įstos į karą. ELTA.

KANADOS AVIACIJOS BAZĖS RAMIOJO VANDENYNŲ PAKRASTYJE

NJU-JORKAS (TASSAS). Agentūra Kenedien Pres praneša iš

Otavos, jog Kanada dabartiniu metu turi 7 su pilnu žmonių kompleksu oro bazes Ramiojo vandenyno pakrastyje vietoje vienos bazės, kurią ji turėjo karo pradžioje. Trys bazės yra toli esančiuose nuo apgyvendintų vietų punktuose, jų tarpe — Vankuverio ir Karalienės Šarlotos salose. Tose bazėse yra didelių oro laivų — bombonešių. Trečioji oro bazė yra netoli Princ Ruperto salos. Papildomosios oro bazių statybos pagreitinimas varų pakrastyje leis ten įkurdinti naikintuvų eskadriles. Britų Kolumbijos oro bazėse yra pikiruojančių bombonešių ir patruliuojančių naikintuvų. ELTA.

LAKŪNŲ RENGIMAS J. VALSTYBĖSE

NJU-JORKAS, 19. (TASSAS). „Asošieted Pres“ agentūra praneša, kad Jungtinių Valstybių karo ministeris pareiškė, jog dabar išsiplėtinėti galimūmų rengti lakūnų kadrams. Todėl Jungtinės Valstybės gali per metus parengti 25.000 lakūnų. Nuo liepos mėnesio, kada buvo pradėta vykdyti lakūnų rengimo programa, kiekvienas penkis savaites pradėdavo mokytis aviacijos apie 1.200 žmonių. Dabar mokosi 4.800. Būsimieji lakūnai pirmiausiai išaina parengiamąjį kursą, kuris trunka 2,5 mėnesių. Po to, jie pradėdami jau rimtai mokytis lakūno profesijos. ELTA.

KANADA IR JAPONIJA

NJU-JORKAS, 19. (TASSAS). Laikraštis „Kristčern Sajems Monitor“ dėl uždraudimo išgabenti Kanados varį į Japoniją rašo, kad Kanados vyriausybė yra nusistatęsi Japonijos atžvilgiu laikytis tokios politikos, kuri neitų toliau, negu Anglijos ir Jungtinių Valstybių politika Japonijos atžvilgiu. Kanada, rašo korespondentas, kaip matyti, nenori rizikuoti paastrinti santykius su Japonija. Kanados vyriausybė nenori pripažinti, kad uždraudimas gabenti į Japoniją varį, o taip pat kad neseniai įvykęs Kanados armijos Ramiojo vandenyno pakrastyje vadovybės sujungimas gali būti laikomi provokacinėmis priemonėmis.

TRUMPAI IŠ VISUR

● Į Portugaliją suplaukė nepaprastai daug pabėgėlių, kurie nori išvykti į Ameriką. Viešbučiai ir bendrabučiai Lisabonoje pilni prancūzų, belgų, olandų, čekų. Jau dabar išparduoti iki šių metų pabaigos visi bilietai į laivus ir lėktuvus, palaikančius susisiekimą tarp Amerikos ir Portugalijos.

● Nju-Jorkas (TASSAS). Spauda praneša, kad spalio 16 d. pagal privalomos karinės tarnybos įstatymą pradėta daugiau kaip 16.000.000 nuo 21 iki 36 metų amžiaus vyrų registracija. Niu Jorke bus įregistruota 1.100.000 žmonių. Po registracijos stojimo į karinę tarnybą

klausimas bus išspręstas burtų keliu. Manoma, kad artimiausiu laiku bus pašaukta po ginklų 400.000 vyrų. Privalomos karo tarnybos įstatymu numatoma per vienus metus pašaukti į kariuomenę 900.000 vyrų. ELTA.

● Londonas, (TASSAS). Roiterio agentūros korespondentas praneša iš Bombėjaus, jog individualaus pilotinio neklusnumo kampaniją prasidėjo spalio 17 d. rytą. Vienas iš Gandžio pasekėjų — Vinoba pradėjo kampaniją, pasakydamas prieš karą nukreiptą kalbą Paunaro kaime (7 mylios nuo Nagpūro) 300 žmonių susirinkime. ELTA.

Liaudies Universitetų tikslas paruošti LTSR sąžiningų darbininkų socialistinės statybos sritims

Švietimo Liaudies Komisarato suaugusiųjų švietimo departamentas jau paruošė visam suaugusiųjų švietimo darbui organizuoti smulkų planą, išdirbo statutus, instrukcijas ir dabar vykdomas pats kultūrinių židinių, socialistinių kampelių, pradinio papildomųjų ir vidurinių mokyklų bei liaudies universitetų steigimas.

Valsčių, miestelių ir miestų rajonų ribose suaugusiųjų švietimui organizuoti, derinti, prižiūrėti ir propaguoti steigiami kultūros židiniai. Kultūros židinio vadovas, susitaręs su židinio taryba bei bendradarbiais, steigia apylinkėje suaugusiems papildomas pradžines ir vidurines nepilnas ir pilnas mokyklas bei įvairius kursus. Be to, židinio vadovai prižiūri ir socialistinius kampelius, kurie steigiami sodžiuose.

Šiuo metu kultūros židinių steigimas vyksta pilna sparta. Pilnosios vidurinės mokyklos įsteigtos Vilniuje ir Kaune, o nepilnosios — visoje eilėje didesnių provincijos miestų. Be to, visame krašte, kur tik atsiranda reikiamas klausytojų skaičius, steigiamos papildomosios pradinės mokyklos. Kad plačiosios liaudies masės trokšta mokslo švieš, labai vaizdžiai parodo tai, kad Kaune pilnojoje vidurinėje mokykloje yra 18 klasių ir per 1250 mokinių. Taip pat perpildytos yra ir kitų vietų mokyklos.

Be visos eilės pareigų, uždėtų kultūros židinių taryboms, joms yra pavesta apylinkėje gyvenančių gabių ir talentingų žmonių atranka, jų rėmimas ir globojimas. O kiek mes žinome tokių jaunuolių, kurie dar pradžios mokykloje sėdėdami parodė savo nepaprastus gabumus, be, deja, dėl neturto negalėjo pasiekti aukštesnio mokslo ir savo gabumais pasitarnauti visuomenei. Bet dabar tokiems talentams nebus leista pražūti ir kiekvienam gabiam žmogui yra atdaros durys į mokslo, į šviesą.

Vienas iš naujų suaugusiųjų švietimo departamento darbų yra viešųjų liaudies mokyklų arba liaudies universitetų steigimas, kurie atidarys naujus mokslo horizontus tiems, kurie nori įsigyti specialių žinių, pagal savo polinkius.

KAS JIE IR KAIP BUS TVARKOMI TIE LIAUDIES UNIVERSITETA

Švietimo Liaudies Komisarato suaugusiųjų švietimo departamentas paruošė viešųjų liaudies mokyklų arba liaudies universitetų steigimo bei tvarkymo instrukciją. Viešąsias liaudies mokyklas siuntinėja ir atski švietimo liaudies komisaratas. Tų mokyklų tikslas — šviesti liaudį, supažindinant su įvairiomis mokslo saktomis, teikiant praktišką gyvenimui ir darbui reikalingų žinių ir ruošiant LTSR sąžiningų darbininkų įvairioms socialistinės statybos sritims. Tam tikslui siekti švietimo Liaudies Komisaratas steigia pagrindines viešąsias liaudies mokyklas arba liaudies universitetus Kaune ir Vilniuje ir šalutines kitose Lietuvos vietose.

Pagrindinės viešosios liaudies mokyklos yra pavyzdinės šalutinės viešosios liaudies mokyklos, kurios savo mokslo planais, mokslinių lygių; be to, jos teikia šalutinės viešosios liaudies mokykloms mokslinių ir vidaus santvarkos patarimų, lektorių, spausdintų paskaitų, nurodo mokslinės literatūros ir t. t. Spausdintų paskaitų ir patarimų pagrindinės viešosios liaudies mokyklos siuntinėja ir atskiriems asmenims, kurie dėl kurių nors priežasčių jų lankyti negali. Be to, jos organizuoja viešąsias liaudies mokyklas.

Mokslo ir mokymo reikalus viešosios liaudies mokyklos turi bibliotekų, laboratorijų ir kitokių darbui reikalingų priemonių. Reikalui esant, viešosios liaudies mokyklos

gali naudotis kitų mokyklų bei įstaigų laboratorijomis, bibliotekomis ir kitomis mokslo priemonėmis, iš anksto su minėtųjų įstaigų ar organizacijų vadovybėmis susitarusios. Viešosios liaudies mokyklos gali naudotis savivaldybės ir kitų vietos organizacijų teikiama parama: patalpomis, kuru, šviesa ir kt. Mokslo šiose mokyklose nemokamas.

Mokslas viešojoje liaudies mokykloje trejų metų. Per pirmuosius dvejus metus einami pagrindiniai kursai, trečiaisiais metais — papildomieji. Mokslo metai skiriami į du semestrus: rudens ir pavasario. Pagrindinėse viešosiose liaudies mokyklose rudens sem. prasideda rugsėjo 15 d. ir baigiasi gruodžio 20 d.; pavasario semestras prasideda sausio 10 d. ir baigiasi gegužės 15 d. Šalutinės viešosios liaudies mokyklose rudens semestras prasideda spalio 1 d. ir baigiasi gruodžio 20 d.; pavasario semestras prasideda sausio 10 d. ir baigiasi balandžio 15 d.

Viešosiose liaudies mokyklose yra penki skyriai: visuomenės mokslo, socialinės ekonomijos, literatūros — meno, gamtos — technologijos ir gamtos — agronomijos. Švietimo liaudies komisarato leidimu gali būti steigiami ir kiti kursai. Be pagrindinių skyrių, viešosiose liaudies mokyklose yra specialiniai kursai: lietuvių, rusų, vokiečių, prancūzų, lotynų ir anglų kalbų, buhalterijos, stenografijos — mašinraščio, higienos ir namų ūkio, bibliotekininkystės, žurnalistikos, braižybos — paizybos, liaudies meno ir teatro.

Viešųjų liaudies mokyklų klausytojais priimami vyrai ir moterys, ne jaunesni kaip 16 metų amžiaus. Minimalinis mokslo cenzas — pra-

dinės mokyklos kursas ar tolygus išsilavinimas. Klausytojai priimami į kurį nori skyrių klausyti visų to skyriaus mokslo dalykų ar tik norimųjų, arba stoja vien tik į kurį specialų kursą. Klausytojai, įsirašę į kurį skyrių klausyti paskaitų, gali pagal savo norą klausyti ir kitų skyrių paskaitų, jei tuose skyriuose yra užtenkamai vietos. Klausytojai yra nuolatiniai ir nenuolatiniai. Nuolatiniai klausytojai yra tie, kurie, užsirašę į kurį skyrių ar specialų kursą, sistemingai klauso visą kursą. Laisvaisiais viešųjų liaudies mokyklų klausytojais laikomi tie, kurie lanko paskaitas protarpiais arba tik atskiras kurio skyriaus paskaitas. Moksleivių teisėmis naudojasi tik nuolatiniai klausytojai. Klausytojai priimami tik mokslo metų pradžioje. Mokslo metu klausytojai gali būti priimami tik direktoriui sutikus. Klausytojai gauna švietimo liaudies komisarato nustatytas studijų knyges, kuriose įrašoma ir atžymima jų mokslo eiga.

Viešosios liaudies mokyklos klausytojai kiekvienų mokslo metų pradžioje sudaro klausytojų komitetą vieneriems mokslo metams. Į klausytojų komitetą kiekviena mokslo grupė renka 2—3 asmenis. Klausytojų komitetas sprendžia kilius savitarpio nesutarimus, žiūri klausytojų savitarpio drausmės ir elgsenos reikalus, rūpinasi jų savirūšies pedagogų taryboje, kelia klausimus bei pageidavimus pedagogų tarybos posėdžiuose.

Baigiamieji egzaminai laikomi klausytojui išklausius visą kurį mokslo kursą ir atlikus praktikos darbus. Už mokyklos klausytojų mokslo darbus gali būti skiriamos premijos.

Vyt. Lameika

Darželių puošėjoms

Rudenį sodinamas svogūnines gėles (lelijas, tulpes, narcizus) sodinti dar ne per vėlu. Jų sodinimo laikas rugsėjo-spalio mėnesį.

Svogūninės gėlės mėgsta gerai įtręsta, giliai įdirbtą, lengvą, vandenį pralaidžiančią dirvą. Šlapiose dirvose jų sodinti neverta, nes supūva, o sunkiasias reikia pagerinti trašesne žeme, sumaišius ją su smulkiu žvyru. Visos jos gerai auga saulėtoje vietoje, bet tulpės ir ypač lelijos puikiai auga ir pavėsyje. Puošniai svogūnines gėles atrodo grupėse ir lysvelėse, priderintose prie kitų gėlių. Tinka jos ir puokštėms, ypač gerai nupiautos vandenyje laikosi lelijos.

Sodinamos lelijos 40—50 cm. atstumais, 15—25 cm. gilumoje, tulpės — 10—20 cm atstumais, 10—15 cm gilumoje ir narcizai 18—20 cm atstumais, 15—20 cm gilumoje. Sodinama į ranka ar kastuvėliu padarytas duobutes. Drėgnesnėse dirvose į paruoštą duobutę patartina pilti žvyro ir į jį reikiamą g-

lumoj pasodintą svogūną taip pat užpilti žvyru. Žiemai pasodintus svogūnus reikia pridengti lapais ar perpuvusiu mėšlu. Pridengus eglišakėmis, apsaugoma nuo pelių. Kartą pasodinti lelijų, tulpių ir narcizų svogūnai toje pat vietoje gali augti 4—5 metus. Pavasarį, lelijoms, tulpėms ir narcizams uždydę, į jų tarpą ir net virš jų, drąsiai galima sodinti kitas vasarines gėles.

Mėgėjos(jai) norį gauti tulpių, lelijų ir narcizų svogūnų gali siųsti užsakymus (nurodydami pašta ir kaimą) Lietūkio sėklų skyriui, Kaunas, Vytauto pros. 33 ar Soddybos krautuvei, Kaunas, Stalino pros. 23a. Vienas baltosios lelijos (Lilium candidum) svogūnas kainuoja 1 Lt, tulpės — 25 ct ir narcizo 10—15 centų. Drauge su užsakymu reikia siųsti ir pinigų. Nesivėlink pasisodinti darželio svogūninių gėlių, kurios ankstyvą pavasarį papuoš savo palangę puošniais žiedais.

V. T.

Paukščiams ženklinti žiedai gaminami vietoje

Šiais metais jaunikiams ženklinti ženkliai gaminami vietoje. Pirmoji ženklių partija bus išsiuntinėta spalio mėnesio gale. Kita ženklių dalis bus išsiųsta lapkričio pirmoje pusėje. Pirmiausia ženkliai bus pasiūsti tiems kontroliuojamųjų ūkių laikytojams, kurie turi ankstybesnį prieauglį. Vėlybesnį prieauglį turį kontroliuojamieji ūkiai ženklus gaus vėliau. Toks paskirstymas padarytas todėl, kad ankstybesnis prieauglis dėti pradeda anksčiau ir jį suženklinti reikia greičiau. Jei kur jaunikius pradėtų dėti neženklintus, jos turi būti kontroliuojamos pagal mažuosius viš-

čiukų ženklus, kuriais jos buvo suženklintos išsiunčiant viščiukus iš peryklos.

Ženkliai bus išsiuntinėti pagal kontroliuojamųjų ūkių laikytojų užsakymus, apdėtu mokesniu. Vienas ženklas kainuos apie 15 ct. Ženklių užsakymus reikia siųsti toliau. Užsakyme reikalinga nurodyti, kokiam jaunikių skaičiui ženkliai reikalingi ir kada jaunikliai išperinti. Ženklini reikia ne tik vištais, bet ir ūkio reikalus paliekamus veislinius gaidžius.

Ženklių užsakymus siųsti adresu: Žemės ūkio Liaudies Komisaratas, Gyvulininkystės V-ba, Kaunas.

Kauno ir Vilniaus radiofonai keičia informacijų laiką

Nuo pirmadienio (X. 21) radijo programa šikiadieniais bus pradėdama 6.30 val. būtent: 6.30 — Internacionales, laikas, žinios, pl. muzika. 7.00 — Rytinė pl. muzika. 7.40 — Gimnastika. 7.55 — Maršas. 8.00 — Laikas, žinios. 8.30 — Pl. muzika. 9.00 — 12.00 — Pertrauka. 12.00 — Laikas, žinios. 12.30 — Dienraščio straipsniai. 13.00—16.30 — Pertrauka. 16.30 — Popiet. pl. muz. 17.00 — Laikas, žinios. 17.20 — Solistas. 17.35 — Pl. muzika. 17.40 — Iš Kauno — paskaita, iš Vilniaus žinios (lenk.).

18.00 — Muzika, vaidinimai, montažai, sveikatos ir teisės patarėjai, revoliucinių dainų mokymas, lietuvių ir rusų kalbos pamokos ir kita. 18.30 — Paskaita. 18.45 — Muzika. 19.00 — Žinios iš Maskvos (rus.). 19.15 — Iš Kauno — muzika, iš Vilniaus — Vilniaus žinios (liet. ir lenk.). 19.30 — Politinio švietimo pusvalandis. 20.00 Koncertas, 20.45 — Žinios. 21.05 — Koncertai, vaidinimai, dailiosios literatūros skaitymas ir kt. 23.—24.00 — Paskutinės žinios, internacionalas (rus. iš Maskvos).

Ryšių valdyboje patirta

kad kol kas iš LTSR korespondencija vidaus tarifu siunčiama tik į Estijos ir Latvijos socialistines respublikas, o į kitas TSS Respublikas — laikinai apmokama dar užsienio tarifu. Netrukus bus iš pagrindų pertvarkyti visi tarifai. Tada sulauksime ir naujo pašto tarifo.

PRANEŠIMAS

Veislinių erelių pirkimo dienos Šakiuose ir Vilkaviškyje pakeičiamos taip: Šakiuose vieton lapkričio 8 d. nukeiliama į lapkričio mėn. 11 d. 12 val. Vilkaviškyje erelių pirkimo iš viso nebus.

XVII-sios VALSTYBĖS LOTERIJOS 6-os KLASĖS DEVINTAME LŪŠIME STAMBUOSIUS LAIMĖJIMUS LAIMĖJO ŠIE SERIJOS A IR SERIJOS B BILIAITAI

Po 25.000 litų nr. nr.: 888 4301 13924 25976
Po 10.000 litų nr. nr.: 446 1742 2641 5174 13655 27946

Po 5.000 litų nr. nr.: 3729 7016 11161 11522 14030 14038 14195 15990 18072 19020

2.000 litų nr. nr.: 619 709 1875 3770 12114 12464 12844 13611 15361 16091 16194 16762 18035 20082 21026 21798 22541 22639 22650 22943 24333 25510 27231 28903 28985

Po 1.000 litų nr. nr.: 506 783 2287 2484 2723 2763 5590 6062 6763 8092 8861 9047 9833 10530 10695 10867 12815 14579 15635 16929 17137 17204 18293 18772 19520 19759 20209 20368 20552 21327 22122 22500 22968 23302 23390 23418 24272 24417 24763 25646 25681 26006 26087 26377 26625 26686 27024 28189 29276 29856

Po 500 litų nr. nr.: 223 546 887 969 1354 2624 2630 2671 3197 3330 3334 4098 4187 4383 4405 4898 5247 6557 6781 6931 7003 7004 8065 8167 8191 9044 9310 9311 9704 9811 10016 10021 10448 10890 11574 11936 11964 12003 12544 12595 12611 13251 13517 13812 13972 14796 15085 15232 15248 15278 15577 15899 15934 15957 15980 16105 16407 16568 16570 16750 17188 17242 17287 17361 17797 18055 18174 18516 18778 19562 19756 19979 19986 20220 20647 20768 21129 21258 21384 21579 22031 22983 23036 23226 23268 23322 24009 24023 24205 24265 25789 25823 25972 25999 27022 27266 27478 28494 28983 29609.

Naujus, XVIII-sios loterijos, bilietus jau išduoda platinti pati Valstybės Loterijos įstaiga.

Seni bilietų platintojai ir pliečiai, kurie nori pradėti loterijos bilietus platinti prašomi kreiptis betarpiu tik į Valstybės Loterijos įstaigą Kaune, Duonelaičio g-vė 40.

Valstybės Loterijos įstaiga.

Atsodinkit išalusius sodus

Geriausis pasirinkimas medelyne vietoje su vainikais ir vienmečių obelaidžių, čerešnių, žagaryšnių ir kriaušaičių. Kaina nuo 1 iki 4 litų št.

A. Bubelės medelynas
Žemalės paš. ag. tel. 2. Mažeikių ap.

Ivairūs

Zagarvyšnės rudens sodinimo sezonui parduoda B. Vylando medelinas, Zagarė. Kaina I rūš. Lt 1,50 II — 1, III — 0,80. Siunčiama ir apdėtu mokesniu. Persiuntimas ir įpak. sudaro + 10—15 cent. medeliniui. Dėl atsparumo šalčiams, greito augimo ir vaisių davimo (po 2—3 m.), taip pat dėl įvairių vaisių suaud.: desertui, uogienei, vynui ir sunkos gamybai, Zagarvyšnės rekomenduotinos kiekvien. sodui ir masinui sodinimui.

Parduodu 6 1/2 International motora kuliama, su krakliais, Skiedrinę už 1400 viskas tvar koje. Sužinoti Želva Mišinas. 14

Parduodu kuleją geram stovy 42 — colių fabriko. Lanz arba mainysiu į mažesnę. Namavičius, Elmuliškis, Smilgių paštas, Panevėžio apskr. 15

Pirkusių motora 14 — 20 jėgų ir zeimerį, Krakės, Rūkai Šilkaitis. 10

Parduodu 6 1/2 International motora kuliama, su krakliais, Skiedrinę už 1400 viskas tvar koje. Sužinoti Želva Mišinas. 14

Parduodu kuleją geram stovy 42 — colių fabriko. Lanz arba mainysiu į mažesnę. Namavičius, Elmuliškis, Smilgių paštas, Panevėžio apskr. 15

Pavogta — pamesta

Spalio 11 d. pavogė arklį juoda, kairė užpakalinė koja balta, dešinė buvo sužeista, pirmininė koja virsta kanopos įkirsta, yra didelė žymė. Kvedaravičius Vac las, Akurkonių km., Stakliškis. 1

Pamestus vekselius su parašu Liubinsko Juozo, sumoje 270 lt. laikyti be vertės ir radus gražinti Jurgui Radomskui Pajevonys, Vilkaviškio apskr. 13

Darbo pasiūlymai

Reikalinga mokytoja kaime, mergaitė, pereiti pradžios mokyklos kursą. Marijampolė, Vilkaviškio 2, Juškauskas. 6

Reikalingi: karšėjas - verpėjas, rankinė mašina. Papilė, Liepui.

„Valstiečių Laikraščio“ prenumeratos: metams — 5 litai; pusei metų — 2 litai 50 centų; maždaug tiek pat (prisideda nežymi suma už pristatymą) „Valst. Laikraščio“ atsieina ir užsienio prenumeratoriams, užsakantiems laikraštį užsienyje (Vokietijoje, Latvijoje, Estijoje ir kitur) pašto užsakymu, gi siunčiant prenumeratorius pinigų paštu arba juos įmokant administracijoj, laikraštis metams kaštuoja: į Latviją ir Estiją — 10 litų, į visas kitas valstybes — 15 litų. Prenumeruoti galima tik metams, t. y. nuo sausio mėn. 1 dienos iki gruodžio mėn. 31 d. ir pusei metų — nuo sausio mėn. 1 dienos iki birželio mėn. 30 d. arba nuo liepos mėn. 1 dienos iki gruodžio mėn. 31 d. Už praėjusį laiką laikraštis nesiusiunčiamas Norint pakeisti adresą, jei laikraštis užsakytas administracijoj, pašto perlaida arba kreditu, pakeitimo reikalu reikia kreiptis į administraciją, šalia naujojo būtinai nurodant ir senąjį adresą. Jei laikraštis užsakytas pašte be perlaidos, taip vadinamu pašto užsakymu, tai adreso pakeitimo reikalu reikia kreiptis į tą pašta, iš kurio laikraštis buvo gaunamas; tuo atveju paštu už adreso pakeitimą reikia sumokėti 30 centų. Skelbimai: petito eilutė tekste — 2 litai 50 centų ir teksto gale — 2 litai. Siunčiant pinigų pašto perlaida, būtinai atkarpo žymėti, už ką tie pinigai siunčiami. Už skelbimų turinį neatsakome: Rankraščius redakcija taisy savo nuožiūra ir jų nesaugoja.

VALSTIEČIU LAIKRAŠTIS

1940 m. spalio 22 d.

Nr. 18

Valstiečiai dėkoja už žemę

LTSR Liaudies Komisarų Tarybos realus žygis mažžemiams ir naujai žemę gavusiems valstiečiams padėti, įsteigiant specialų fondą ir skiriant tam fondui 20.000.000 litų, visame krašte sukėlė didelį džiaugsmą. Valstiečių susirinkimuose tas Liaudies Komisarų Tarybos žygis gyvai komentuojamas ir svarstomas. Valstiečių mingai siūnia vyriausybei padėkas.

VEVIRŽENIEČIAI valstiečiai, susirinkę į mingą, pasiuntė Liaudies Komisarų Tarybai tokio turinio padėką: „Mes, Veviržėnų valsčiaus valstiečiai, mažžemiai, kumečiai X 13 susirinkę į mingą, reiškiamo didžiausią padėką už gautąją žemę. Mes tą žemę pasistengsime kuo geriausiai įdirbti, nes ta žemė mūsų; mes jau nebe vergai, bet tikri jos šeimininkai.

Kupini nesulaikomo džiaugsmo,

dėkojame Liaudies Komisarų Tarybai už sudarymą specialaus fondo ir paskyrimą tam fondui 20.000.000 lt. ilgalaikiams kreditams, kurie bus teikiami mažžemiams ir naujai žemę gavusiems valstiečiams.“

Mes, Jankų valsčiaus mažžemiai ir bežemiai valstiečiai, gavę žemės, dėkojame LTSR Aukščiausiai Tarybai už aprūpinimą mus žeme, kurios troškome ilgus dešimtmečius.

Sveikiname darbo žmonių vadą ir mokytoją drg. Staliną, kuris mus apšvietė savo Konstitucijos saule! Sveikiname Raudonąją Armiją, atnešusią mums laisvę ir sutraukiusią kapitalistinės vergijos pančius! Sveikiname LKP(b) darbo žmonių kovos avangardą, išnešusį kovos vėliavą į laimėjimą!

Gavusiųjų žemę vardu pasirašė: Antanas Dudonis, Stasius Lencevičius, Valentukonis, Palukaitis, Ivonaitis.

Kur perkamos daržovės

Daržovės perkamos visuose apskričių kooperatyvuose ir keliolikoje vietos kooperatyvų. Daržovių suėmimas dėl lietingo oro šiemet žymiai suvėluotas, už tai jų pristatymas kooperatyvams nusitraukė net į spalio mėn. pabėgą. Kai kurie kooperatyvai daržoves perka kasdieną, kiti rečiau.

Ukmergėje visos daržovės perkamos geležinkelio stotyje kasdieną; stotyje nurodoma, kur jos yra iškraunamos. Į Ukmergę daržovės vežamos iš Veprių, Pabaisko, Šešulių, Želvos, Liduokių, Vidiškių, Taujėnų ir Siesikų apylinkių.

Anykščiuose tik kopūstai bus perkami geležinkelio stotyje spalio mėn. 30 d. Ten kopūstai vežami iš Skiemonių, Kurklių, Kovarsko, Troškūnų, Andrioniškio, Debeikių ir Šaulių-Rubikių apylinkių; jei kas šiose apylinkėse turėtų didesnius kiekius burokėlių, morkų ir svogūnų, dėl jų pristatymo turėtų telefonu susitarti su Anykščių kooperatyvo vedėju.

Utenoje visos daržovės perkamos gelež. stotyje spalio mėn. 24, 25 ir 26 d. Ten daržovės vežamos iš Leičiūnų, Aluntos, Kuktiškės, Tauragnų, Daugailių, Sudeikių, Antalieptės, Užpalių ir Vyžonų apylinkių.

Obeliuose visos daržovės kiekvieną dieną perkamos geležinkelio stotyje.

Rokiškyje gelež. stotyje daržovės perkamos trečiadieniais ir ketvirtadieniais.

Pandėlyje — trečiądienį ir ketvirtadienį.

„Maistas“ perka žąsis

Šią savaitę nuo spalio mėn. 21 d. Kauno „Maisto“ fabrikas pradėjo pirkti žąsis. Žąsys perkamos tiksliai gerai nupenėtos ir priimanos kiekvieną darbo dieną. Už atvežtą į Kauno „Maisto“ fabriką gerai nupenėtų žąsų gyvo svorio kilogramą mokama po 2 litus 65 centus.

Pardavimui skirtos žąsys turi būti: riebios, nesužalotos, su švario-

VILNAS SUPIRKINĖJA KOOPERATYVAI

Lietūkio centro pavesti, visi Lietūkio skyriai ir prekybiniai valstiečių kooperatyvai šiuo metu pradėjo iš ūkininkų supirkinėti ir toliau visą laiką supirkinės įvairių rūšių ūkinę vilną. Tad ūkininkams dabar nebereikės savo ūkyje pagamintų vilnų siūlyti visokiems perkupčiams ir būti netikriems dėl jų vertinimo. Ūkininkų kooperatyvams ir tų kooperatyvų sąjungai Lietūkiui pasiėmus sakyty gaminių supirkinėjimą, pagaliau ir šioje ūkio šakoje bus geriau pasitarnauta pačių ūkininkų patogumui ir pasiekta reikiamo prekybinio tikslingumo.

Ypač ūkininkės tatoi šidėmėkite, ir jei tik turite savo ūkyje bent kiek pagamintų vilnų, neleiskite joms ir toliau namuose dulkėti, bet geriau padarysite jas nunešdamos parduoti už gerą kainą į artimiausią pačių ūkininkų kooperatyvą ar Lietūkio skyrių.

mis ir neiškarpytomis pasparnėse plunksnomis. Žąsis reikia vežti palaidas, nesurištomis kojomis ir nesurištais sparnais, švariai pakreiktose dėžėse, ar tam tikslui pritai kintuose vežimuose ir neprileisintais.

Kada žąsys bus perkamos kitose vietose bus paskelbta vėliau.

Avių ir veršių kainos

Nuo šios savaitės pirmadienio (spalio mėn. 21 d.) už avis ir veršius „Maistas“ moka tokias kainas:

- už avis —
- prie „Maisto“ fabrikų iki 1 litu už gyvo svorio kilogramą;
- kitose supirkimo vietose iki 90

ct. už gyvo svorio kilogramą.

II. už veršius —

- prie „Maisto“ fabrikų iki 1 litu už gyvo svorio kilogramą.
 - kitose supirkimo vietose iki 85 ct. už gyvo svorio kilogramą.
- 1940.X.21. „Maistas“.

Rūpestingi valstiečiai šiemet pašarui sudorojo ir bulvienojus. Vieni juos silosavo, o kiti džiovino žagiuose. Paveikslėlyje matom vieno Dusetų valsč. valstiečio džiovinamus bulvienojus. Tas valstietis pa-našiai džiovino ir pievų atolus.

Foto A. Naruševičiaus

Profsąjungų centro biuro nutarimas

Proforganizacijos turi dalyvauti socialistinio turto apsaugoje

Pagrindinės ir nulemiančios pramonės įmonės bei žemės ūkis perėjo visiškai Lietuvos Tarybų Respublikos ir liaudies nuosavybėn. Visų profsąjungų ir visų darbininkų masių yra šventa pareiga apsaugoti socialistinę nuosavybę nuo išdraskymo, gadinimo, naikinimo, kovoti dėl palaikymo tokios tvarkos, kuri atimtų bet kokią galimybę liaudies priešams gadinti ir plėsti liaudies gėrybes.

Profsąjungų Org. Centro Biuras laiko būtinu, kad proforganizacijos, profgrupogai, fabkomai, centro valdybos ir apskričių skyriai tučtu-

jau imtųsi socialistinį turtą saugoti. Profsąjungų O. Centro Biuras todėl kviečia visas proforganizacijas kovoti dėl švaros ir tvarkos palaikymo fabrikuose, įmonėse, valstyb. ūkiuose, krautuvėse, įstaigose, šalinant užgriozdimą cechų, — reikalaujant iš įmonių vadovybių:

- neleisti pašalinių asmenų į fabrikus ir įmones; įvesti įleidžiamuosius leidimus;
- įsteigti nuolatinę įmonių apsaugą viduje ir iš lauko;
- tinkamai sutvarkyti priešgaisrinį inventorių;

4) įvesti griežtą visų gamybinių vertybių ir jų realizavimo ataskaitą.

Profsąjungų O. Centro Biuras kviečia visas profsąjungas ir visus profsąjungų narius aktyviai imtis griežtos valstybinio socialistinio turto apsaugos, kovoti su visais, kas bet kuriais būdais kėsintųsi gadinti, vogti ar naikinti liaudies gėrybes.

Profsąjungų O. Centro Biuro pirmininkas

STIMBURYS

Didelis palengvinimas kraiko trūkstantiems

Šiemet net pašarui reikalingų žolių ir šieno gauta žymiai mažiau, kaip kitais metais. Juo labiau bus jaučiamas kraiko trūkumas. Tai suprasdamas žemės ūkio liaudies komisarijatas specialiu aplinkraščiu pranešė visiems miškų ūrėdams ir girininkams, kad šį rudenį ir ateinantį pavasarį leistų valstiečiams nemokamai pasirinkti miškuose kraiko reikalams sausų žolių, viršių, samanų, spyglių, lapų ir kitokio pakrato. Aplinkraštyje nurodoma, kad pirmiausia miško pakratą reikia leisti pasirinkti tokiose vietose, kur jo ėmimas nesudarys žalos miškų ūkiui, būtent: kvartalinėse linijose, pakelėse ir kitur. Jei iš tokių vietų nebūtų galima visus patenkinti, leisti pakratą pasiimti iš visų kitų miško vietų, tačiau prižiūrėti, kad nebūtų žalojami augantieji medeliai. Pirmoje eilėje reikia leisti pakratą pasiimti bežemiams, kurie turi galvijų, ir mažžemiams.

Trakų apskr. darbininkai stoja į varžbas su Zarasų apskr. darbininkais

Zarasų apskrities viešųjų darbų darbininkams nuo vakar dienos pradėjus socialistines varžbas, kurios skirtos Didžiosios Spalio Revoliucijos suakčiai paminėti ir į tas varžbas iššaukus Trakų apskrities draugus darbininkus, pastarieji turėjo pasitarimus ir iššaukimą priėmė. Trakiečiai su inžinieriais ir technika apsvaustė zarasiškių planą, jį priėmė ir nuo vakar dienos stojo į varžbas. Dirba apie 800 darbininkų. Dirbama prie pirmos rūšies viešelių tiesimo nuo Trakų į Rudiškės, nuo Rudiškės į Onušį, nuo Trakų į Aukštadvarį ir nuo Trakų į Vievį (čia dirbama ir tarp Trakų bei Semeliškės).

Be to, Trakų apskrities 900 darbininkų jau išvykę prie darbų miškuose.

Miškų eksploatacijos darbininkams žymiai padidino atlyginimą

Žemės ūkio komisarijato Miškų valdybos viršininkas A. Kvedaras specialiu bendraraščiu pranešė visiems miškų ūrėdams ir girininkams apie pakeltus atlyginimus miškų eksploatacijos darbininkams. Už miško medžiagos paruošimą darbininkams dabar nustatytos tokios uždarbio normos: už spygliuočių veislės rąstų, telefono — telegrafo stulpų, 1 ktm su žieve nuo 1 Lt 80 ct ligi 2 Lt 15 ct. Lapuočių veislės rąstų: ažuolinių ir uosinių su žiedo nuskutimu, skruoblinių skirpstinių ir kitų kietų veislių 1 ktm nuo 2 Lt 90 ct ligi 3 Lt 50 ct. Beržinių, juodalksnių, drebulinių, liepinių ir kitų minkštųjų veislių 1 ktm nuo 2 Lt 15 ct ligi 2 Lt 65 ct. Įvairių veislių karčių 1 ktm nuo 2 Lt 90 ct ligi 3 Lt 50 ct. Popiermedžių, sparmedžių, gontmedžių sukravimą į rietuves 1,25 edm nuo 3 Lt 25 ct ligi 3 Lt 85 ct. Dailidmedžių ir malkų suskaldymą, atitinkamą nužievimą ir į rietuves sukravimą 1,1 m aukščio nuo 2 Lt 60 ct ligi 3 Lt 50 ct. Už kelmų išrovimą ar iškasimą

ir suskaldymą ir į rietuves sukravimą 1,15 m aukščio: rankiniu būdu eglinių 10 Lt 80 ct, kitų veislių 11 Lt 80 ct, kai duodamos pagalbinės priemonės ir mašinos — eglinių 7 Lt 20 ct, kitų veislių 8 Lt 50 ct. Už žabų sukirimą ir sukravimą į rietuves 1,25 m aukščio nuo 1,8 Lt ligi 2,2 Lt (buvo 1,5 Lt). Miško medžiagos apdirbimas: telefono, telegrafo, elektros stulpų nužievimą 1 ktm 3 Lt 60 ct (1,7 Lt), už popiermedžių 1 edm nuskutimą švariai — 2 Lt 90 ct, normaliai — 1 Lt 45 ct. Už šakų sukravimą 1,25 m aukščio ligi 1 Lt 50 ct. Už popiermedžių ir malkų 1 edm. perkrovimą 50 ct., už senmedžio šakų nugenėjimą 1 Lt 20 ct.

Rinktinai kertant arba esant labai sunkioms eksploatacijos sąlygoms, pagrindinės kainos pagal atitinkamo aukštumo laipsnius gali būti padidintos ligi 10% ir daugiau. Šios pakeltos miškų eksploatacijos darbininkų atlyginimo normos taikomos už darbus, atliktus po rugsejo 16 d.

Karių ir karo invalidų sveikatai tikrinti instrukcija

Socijalinio aprūpinimo ir Sveikatos apsaugos liaudies komisarijato nustato šią karių ir karo invalidų pagal Karių pensijų įstatymą (V. Z. Nr. 201, eil. 1352) ir Karo invalidų pensijų įstatymą (V. Z. Nr. 321, eil. 2186) sveikatai tikrinti instrukciją.

1. Karių ir karo invalidų sveikatai nustotam darbingumui nustatyti tikrina valstybės tarnautojų sveikatai tikrinti sudarytos apygardų ir vyriausioji sveikatos tikrinimo komisijos.

2. Sveikatos tikrinimo komisijos tikrina sveikatą tų karių ir karo invalidų, kurių sveikatą patikrinti prašo Socijalinio aprūpinimo liaudies komisarijato įstaigos.

3. Karių ir karo invalidų sveikata tikrinama ta pačia tvarka, kaip ir valstybės tarnautojų. Tikrinamos karių ir karo invalidų sveikata, sveikatos tikrinimo komisijos vadovaujasi Karių pensijų įstatymo priedu (V. Z. Nr. 104, eil. 820).

4. Sveikatos tikrinimo komisijos

surašytas aktas tuojau siunčiamas tai Socijalinio aprūpinimo liaudies komisarijato įstaigai, kuri praše kario ar karo invalido sveikatą patikrinti. Pastaroji šį aktą tuojau paskelbia kariui ar karo invalidui, arba jo šeimai, jei pats karys ar karo invalidas dėl savo sveikatos stovio negali ištyrimo rezultatų suprasti.

5. Apygardos sveikatos tikrinimo komisijos nutarimas per 14 dienų nuo jo paskelbimo gali būti apskųstas vyriausiai sveikatos tikrinimo komisijai. Skundai paduodami per tą Socijalinio aprūpinimo liaudies komisarijato įstaigą, kuri paskelbė apygardos komisijos nutarimą.

Socijalinio aprūpinimo liaudies komisaras
J. Glušauskas
Už Sveikatos apsaugos liaudies komisaro Sveikatos apsaug. l. komisaro pavaduotojas
gyd. Parnarauskas
Kaunas, 1940 m. spalio 16 d.